

ГЕНДЕРНИЙ ПРОФІЛЬ М. КИЄВА

ГЕНДЕРНИЙ ПРОФІЛЬ М. КИЄВА

Матеріал підготовлено в межах проєкту **«Її сила: підтримка жінок України в часи війни та відновлення»**, який втілює Український Жіночий Фонд у партнерстві з громадською організацією «Ла Страда-Україна» за підтримки Бюро з питань демократії, прав людини та праці (DRL) Державного департаменту США

2024

ЗМІСТ

Методологія.....	3
1. ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ, ДОМОГОСПОДАРСТВА ТА СІМ'Ї	5
2. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СТОЛИЧНОЇ ГРОМАДИ.....	10
3. ГЕНДЕРНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ МЕШКАНОК І МЕШКАНЦІВ ГРОМАДИ	31
3.1. Безпекові виклики під час війни	31
3.2. Кримінальні правопорушення.....	32
3.3. Громадська безпека.....	33
4. ГЕНДЕРНІ РОЗРИВИ У СФЕРАХ.....	41
4.1. Освіта.....	41
4.2. Охорона здоров'я	44
4.3. Соціальний захист.....	54
5. ПРЕДСТАВНИЦТВО ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ НА РІВНІ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ.....	61
6. ІНСТИТУЦІЙНЕ ТА РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	65
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	67

МЕТОДОЛОГІЯ

Відповідно до наказу Міністерства соціальної політики від 27 грудня 2022 року № 359 «Про затвердження **Методичних рекомендацій з реалізації гендерного підходу та підходу, що базується на дотриманні прав людини, на рівні територіальних громад**», «метою складання гендерного профілю територіальної громади є виявлення відмінностей рівнів участі жінок і чоловіків, реалізації їхніх прав та можливостей у тій чи іншій сфері життєдіяльності суспільства, їх доступу до ресурсів (далі — гендерні розриви) для використання при розробленні та реалізації гендерно чутливих програм розвитку та формуванні бюджетних програм».

Рівність між жінками і чоловіками (гендерна рівність) означає рівні права, обов'язки та можливості жінок і чоловіків, дівчат і хлопців. Громада, орієнтована на гендерну рівність, передбачає, щоб її політики враховували інтереси, потреби та пріоритети як жінок, так і чоловіків, диференціює послуги й сервіси з огляду на різноманітність груп жінок і чоловіків. Гендерна рівність не є жіночим питанням, а має стосуватися та повною мірою залучати як чоловіків, так і жінок. Рівність між жінками та чоловіками розглядається і як питання прав людини, і як передумова та індикатор сталого розвитку, орієнтованого на людину. Задля забезпечення рівності й соціальної справедливості необхідно здійснювати збір та аналіз гендерно чутливих (з розподілом за статтю та іншими ознаками) демографічних, соціально-економічних і бюджетних даних у громаді, які дають змогу пріоритезувати та створювати доступні, адаптовані, безпечні послуги й сервіси для жінок і чоловіків та/або їх груп.

Методологічною основою формування Гендерного профілю є гендерний підхід і підхід, який базується на дотриманні прав людини, що передбачає виявлення нерівності та забезпечення прав людини через запобігання й заборону всіх форм дискримінації, підвищення обізнаності різних груп населення щодо своїх прав та можливостей вимагати їх дотримання, удосконалення знань і навичок посадових осіб, відповідальних за забезпечення прав людини, у відповідній сфері, а також контроль належного виконання визначених для них функцій. При цьому пріоритет надається найбільш вразливим групам населення, які мають суттєві перешкоди під час реалізації своїх прав, доступу до послуг, участі в процесах власного розвитку.

Робота над гендерним профілем містила такі етапи:

- збір та узагальнення наявної статистичної інформації;
- збір та аналіз даних, що репрезентують потреби й інтереси жінок, чоловіків та/або їх груп (залежно від віку, інвалідності чи належності до інших маломобільних груп, місця проживання, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного й майнового стану або інших ознак), які можуть бути задоволені завдяки реалізації заходів публічної політики в межах громади, а також ілюструють актуальну ситуацію з наявністю, доступністю, адаптивністю та безпечністю сервісів для мешканок/ців столичної громади;
- збір та опрацювання аналітичних/інформаційних матеріалів і звітів органів державної влади, наукових установ, громадських та міжнародних організацій, які висвітлюють питання вирішення проблем у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та/або їх груп у громаді Києва, зокрема аналіз звітних документів Департаменту соціальної та ветеранської політики, Департаменту освіти та науки, Департаменту охорони здоров'я КМДА за сприяння Управління гендерної рівності КМДА;
- консультації із зацікавленими сторонами, місцевими гендерними експертками та аналітичними, лідерками громадських організацій, які представляють інтереси мешканок/ців громади, зокрема й вразливих груп жінок і чоловіків, жіночими організаціями, що опікуються питаннями забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та/або їх груп;

- проведення фокус-груп із представницями Коаліції «Київ-1325» та безпосередня апробація висновків і рекомендацій секторальними групами Коаліції.

Гендерний профіль розроблено Українським Жіночим Фондом у межах проєкту «Її сила: підтримка жінок у часи війни та відновлення», що реалізується у партнерстві з Громадською організацією «Ла Страда – Україна» за фінансової підтримки Бюро з демократії, прав людини і праці Державного департаменту США.

1. ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ, ДОМОГОСПОДАРСТВА ТА СІМ'Ї

На 1 січня 2022 року кількість населення столиці становила 2 911,0 тис. осіб. Статевий склад населення характеризується перевагою жінок над чоловіками: загальна чисельність жінок — 1 568,8 тис. осіб (53,9%), чоловіків — 1 342,2 тис. осіб (46,1%). У столичній громаді сформувалася структура населення, для якої характерна висока питома вага осіб середнього віку (15–64 роки) з перевагою молодших вікових груп киян (0–14 років) над старшими віковими групами (65 років і старше).

Таблиця 1.1. Чисельність постійного населення за окремими віковими групами та статтю на 1 січня 2022 року

Усе населення		За віком					
		0–14 років		15–64 роки		65 років і старше	
жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
1 568 793	1 342 201	232 566	248 470	1 043 124	930 342	293 103	163 389
2 910 994		481 036		1 973 466		456 492	

Останніми роками співвідношення жінок і чоловіків у громаді майже не змінилося: на 1 000 жінок у 2022 році припадало 856 чоловіків (табл. 1.2). На початок 2022 року найменша кількість жінок і чоловіків мешкала в Печерському районі, найбільша — у Деснянському та Солом'янському відповідно (табл. 1.3).

Таблиця 1.2. Співвідношення жінок до чоловіків у 2022 році

	На 1000 жінок припадає чоловіків
	2022 рік
м. Київ	856
райони	
Голосіївський	872
Дарницький	844
Деснянський	832
Дніпровський	800
Оболонський	823
Печерський	942
Подільський	862
Святошинський	847
Солом'янський	1 009
Шевченківський	730

Таблиця 1.3. Розподіл постійного населення за ознакою статі за районами у 2022 році, осіб

	2022 рік	
	чоловіки	жінки
м. Київ	1 342,2	1 568,8
райони		
Голосіївський	117,0	134,2
Дарницький	156,1	185,1
Деснянський	164,6	197,7
Дніпровський	157,7	196,9
Оболонський	141,4	172,0

	чоловіки	жінки
Печерський	77,9	82,7
Подільський	95,8	111,1
Святошинський	153,5	181,2
Солом'янський	193,2	191,4
Шевченківський	85,0	116,5

Співвідношення частки жінок і чоловіків у Києві коливається залежно від вікової групи. Хлопців народжується більше, ніж дівчат (питома вага хлопців до 1 року становить 52,6%), але починаючи з 30 років вікові когорти чоловіків зменшуються, порівняно з жіночими. Чоловіки мають перевагу над жінками до віку 24 років, у віковій групі 30–34 роки питома вага жінок і чоловіків вирівнюється. Починаючи з вікової групи 35–39 років — у віковій піраміді столиці стабільно переважають жінки. Особливо помітною перевага жінок стає в старших вікових категоріях. Так, кількість жінок віком від 60 до 79 років і старше на 100 чоловіків відповідного віку дорівнює 1,55, а жінок віком 80 років і старше на 100 чоловіків відповідного віку — 2,34. Питома вага вікових груп віком від 60–69 років (13,4) та від 70 й старше (12,2) є найбільшою.

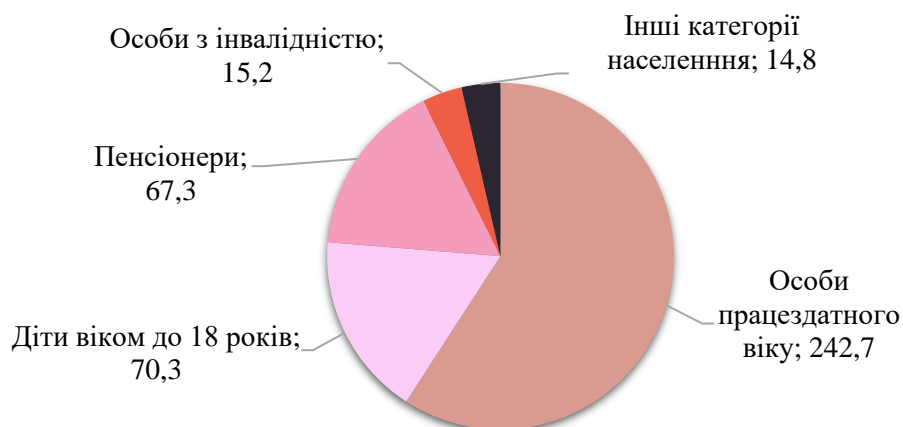
На 1 січня 2022 року середній вік киян становив 40,4 року, жінок — 42,5 року, чоловіків — 38,0 років (в Україні — середній вік населення країни — 42,2 року, жінки — 44,7 року, чоловіки — 39,4 року).

Гендерний розрив середньої очікуваної тривалості життя на січень 2021 року становив 8,4 року на користь жінок. Середня тривалість життя в громаді для жінок становила 75,1 року, чоловіків — 66,7 року (в Україні — відповідно 76,2 та 66,4 року). За 15 років середньоочікувана тривалість життя киян (75,16 року) та киянок (75,16 року) при народженні не зазнала змін, не спостерігається збільшення тривалості життя, що свідчить про незадовільну якість життя киян (71,07 року). Середня очікувана тривалість життя після досягнення 45 років для жінок становить 31,95 року, для чоловіків — 25,48 року. Середня очікувана тривалість життя після досягнення 65 років для жінок — 15,28 року, для чоловіків — 11,87 року.

На початок 2022 року кількість прибулих у столичну громаду є більшою за кількість вибулих у цілому та за обома гендерними групами. Міграційний приріст становив 5 733 особи, з них — 2 300 чоловіків та 3 433 жінки. Київ (3433 жінки), разом із міськими поселеннями в Київській області (6 983 жінки), Одеською областю (3 463 жінки) та Харківською областю (3 721 жінка), домінував серед регіонів країни за потоками міграційного приросту жінок — переважно внаслідок скорочення жінок у сільських поселеннях країни (-10 135 жінок). Водночас серед потоків міждержавних мігрантів у столичному мегаполісі за статтю переважають чоловіки: порівняно з жінками, їх міграційний приріст до столиці є більшим у 2,87 рази (в цілому по Україні — 3,29). Статистичні показники 2023 та 2024 років продемонструють нову динаміку щодо приросту населення громади.

У 2023 році в столиці зареєстровано 410,3 тис. внутрішньо переміщених осіб, з них у 2023 році взято на облік майже 40,5 тис. осіб (розподілу за статтю немає).

Рисунок 1.1. Кількість внутрішньо переміщених осіб у розрізі категорій у 2023 р., тис. осіб

У столиці мешкає 70 335 дітей внутрішньо переміщених осіб: найбільша частка в Дарницькому (17,5%), Дніпровському (14,1%), Деснянському (10,4%), Святошинському (10,3%) та Оболонському (10,3%) районах столиці (розподілу за статтю та віковими групами немає).

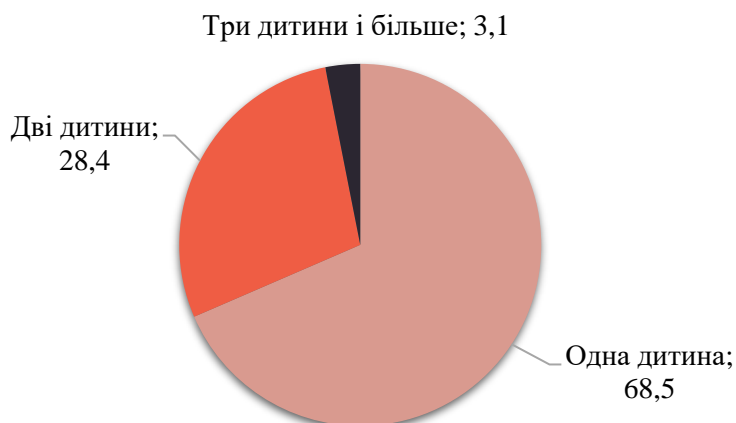
На початок 2022 року в столиці мешкало 1 107,5 домогосподарств, що становило 7,6% від загальної кількості домогосподарств країни. Частіше (43%) столичні домогосподарства складаються з двох осіб, рідше з трьох (27%), шостверте домогосподарство столиці складається з чотирьох осіб (19,4%) та 10,6% господарств — з однієї особи (табл. 1.4). Середній розмір домогосподарства столичної громади — 2,63 особи, середній розмір домогосподарства в розрахунку на умовних дорослих — 2,14 особи. За даними метаспостережень, відбувається поступове скорочення частки домогосподарств столиці, які очолюють жінки (35,3%).

Таблиця 1.4. Розподіл домогосподарств за кількістю їх членів і наявністю дітей у 2022 році

Усього, тис.	Частка домогосподарств, %				Частка домогосподарств із дітьми до 18 років, %
	з однієї особи	з двох осіб	з трьох осіб	з чотирьох осіб і більше	
1 107,5	10,6	43,0	27,0	19,4	36,7

Частка домогосподарств у Києві без дітей становить 63,3%. Щотрете домогосподарство столиці має дітей віком до 18 років (36,7%). За кількістю переважають домогосподарства з однією дитиною (68,5%), дві дитини живуть у 28,4% домогосподарств, домогосподарства з трьома та більше дітьми становлять 3,1% в столиці (рис. 1.2).

Рисунок 1.2. Розподіл домогосподарств за кількістю дітей у їх складі у 2022 році, %

У разі наявності в домогосподарствах дітей у їх складі — з ними живуть переважно дві дорослі особи (65,1%), рідше три чи більше осіб (27,6%) та в 7,3% одна доросла особа. Серед домогосподарств з однією дорослою особою — у 87,9% випадків у таких домогосподарствах нараховується одна дитина та у 12,1% випадків — двоє та більше дітей. Саме домогосподарства з однією дорослою особою і однією чи більшою кількістю дітей потребують додаткової уваги в контексті наявності та контролю щодо належного доступу до бюджетних послуг на рівні громади (медичних послуг, зокрема й соціально-психологічних, освітніх, позашкільної освіти, соціальних тощо). За статистичними даними, Київ належить до громад, які не мають домогосподарств лише з дітей та безробітних пенсіонерів, однак, зважаючи на виклики війни, потенційно кількість таких домогосподарств має тенденцію до зростання (табл. 1.5).

Таблиця 1.5. Розподіл домогосподарств із дітьми за кількістю дорослих осіб у їх складі у 2022 році, %

Розподіл домогосподарств із дітьми за кількістю дорослих осіб у їх складі			Із загальної кількості домогосподарств із дітьми частка тих, які складаються лише з дітей та безробітних пенсіонерів	Розподіл домогосподарств з однією дорослою особою за кількістю дітей у їх складі	
одна особа	дві особи	три особи та більше		одна дитина	дві дитини та більше
7,3	65,1	27,6	—	87,9	12,1

Серед домогосподарств, які мають у своєму складі дітей, у столиці переважають домогосподарства з дітьми віком від 7 до 13 років (27,9%) та від 3 до 6 років (31,8%), меншими є частки домогосподарств із дітьми 14–15 років (22,8%) та до 3 років (13,3%), а також від 16 до 17 років (6,2%) (табл. 1.6). Такий розподіл домогосподарств за віком дітей у їх складі актуалізує питання наявності та доступу до культурних послуг, послуг у сфері фізичної культури й позашкільної освіти, рекреаційних послуг для сімей із дітьми віком від 3 до 13 років у щорічному режимі в межах міських просторів (табл. 1.6). Водночас існує перспектива оновлення статистичних даних за цим показником, урахуваючи міграційні процеси домогосподарств столиці з дітьми з 2023 року внаслідок війни, тому можуть актуалізуватися інші потреби та пріоритети з необхідністю дослідження пропозицій/дефіциту послуг на рівні громади, яка їх потенційно може задовольнити.

Таблиця 1.6. Розподіл домогосподарств за віком дітей у їх складі у 2022 році

Домогосподарства з дітьми, тис.	З них частка домогосподарств із дітьми, %				
	до 3 років	3-6 років	7-13 років	14-15 років	16-17 років
406,0	13,3	31,8	37,9	22,8	6,2

У розрізі районів міста найбільша кількість багатодітних сімей на кінець 2023 року — у Дарницькому (3 008 сімей), Солом'янському (2 803 сім'ї) та Деснянському районах (2 788 сімей), і, відповідно за кількістю дітей із багатодітних сімей, — найбільша їх частка мешкає в Деснянському (9 949 дітей), Дарницькому (9 812 дітей) та Дніпровському районах (6 862 дитини) (рис. 1.3 та 1.4). Зважаючи на такі статистичні розподіли, саме в зазначених районах громади (Дарницький, Деснянський, Дніпровський, Солом'янський) є ймовірність підвищеного попиту на соціальні та інші послуги для багатодітних сімей із дітьми, а також безпосередньо на послуги для дітей та підлітків.

Рисунок 1.3. Кількість багатодітних сімей за районами міста на кінець 2023 року, сімей

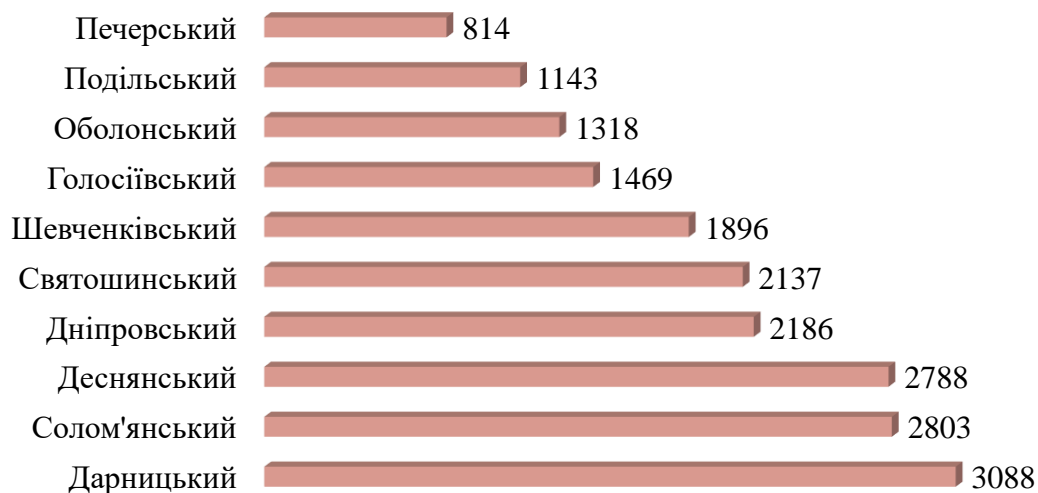
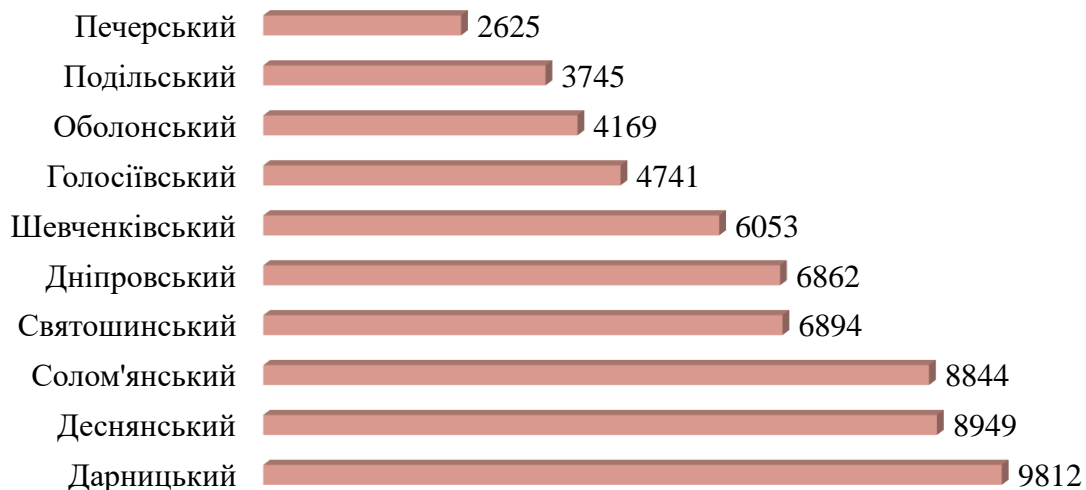

Рисунок 1.4. Кількість дітей у багатодітних сім'ях за районами міста на кінець 2023 року, осіб

2. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СТОЛИЧНОЇ ГРОМАДИ

З 2020 року до повномасштабного вторгнення РФ на територію України в Київській громаді спостерігалося зменшення робочої сили серед жінок віком від 15–70 років і зменшення кількості зайнятих жінок, що, однак, перевищувала кількість зайнятих чоловіків, а також менша частка безробітних жінок (40,7 тис. осіб), порівняно з безробітними чоловіками (62,1 тис. осіб), за методологією МОП (табл. 2.1.а та 2.1.б). На початок 2022 року в структурі зайнятого населення Київської громади переважають жінки і чоловіки від 40 до 49 років (29 та 27,7% відповідно) та 50–59 років (20,5 та 17,3% відповідно), що ілюструє старіння трудових ресурсів та ймовірне зниження продуктивності зайнятого населення (табл. 2.2).

Таблиця 2.1.а. Робоча сила серед жінок віком 15–70 років, тис. осіб

2000 рік			2010 рік			2015 рік		
робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі	
	зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)
655,1	605,5	49,6	727,6	690,8	36,8	729,9	680,2	49,7
2020 рік			2021 рік			2022 рік		
робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі	
	зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)
723,7	683,8	39,9	714,7	674,0	40,7

Таблиця 2.1.б. Робоча сила серед чоловіків віком 15–70 років, тис. осіб

2000 рік			2010 рік			2015 рік		
робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі	
	зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)
678,2	612,8	65,4	746,1	697,0	49,1	730,5	677,6	52,9
2020 рік			2021 рік			2022 рік		
робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі		робоча сила	у тому числі	
	зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)		зайняте населення	безробітне населення (за методолог. МОП)
726,5	667,7	58,8	727,3	665,2	62,1

Таблиця 2.2. Зайняте населення, за віковими групами та статтю

	2020 рік		2021 рік	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Зайняте населення, тис. осіб	683,8	667,7	674,0	665,2
у тому числі за віковими групами, у % до підсумку				
15–24 роки	4,8	4,0	4,0	4,4
25–29 років	11,1	12,2	10,1	11,7
30–34 роки	13,2	15,4	14,1	15,2
35–39 років	16,8	17,7	16,1	17,1
40–49 років	26,8	27,3	29,0	27,7
50–59 років	20,5	16,5	20,5	17,3
60–70 років	6,8	6,9	6,2	6,6

У 2021 році серед зайнятого населення віком від 15 років і старше в громаді кількість жінок 60–70 років (6,2%) та від 71 року (0,7%) була меншою за кількість чоловіків — 6,6% та 0,8% відповідно (табл. 2.3).

Таблиця 2.3. Кількість зайнятого населення віком від 15 років і старше у 2021 році, тис. осіб

	Усе населення	Жінки	Чоловіки
Кількість зайнятого населення віком від 15 років і старше, тис. осіб	1 349,3	678,7	670,6
з нього			
60–70 років	85,9	41,9	44,0
71 рік і старше	10,1	4,7	5,4

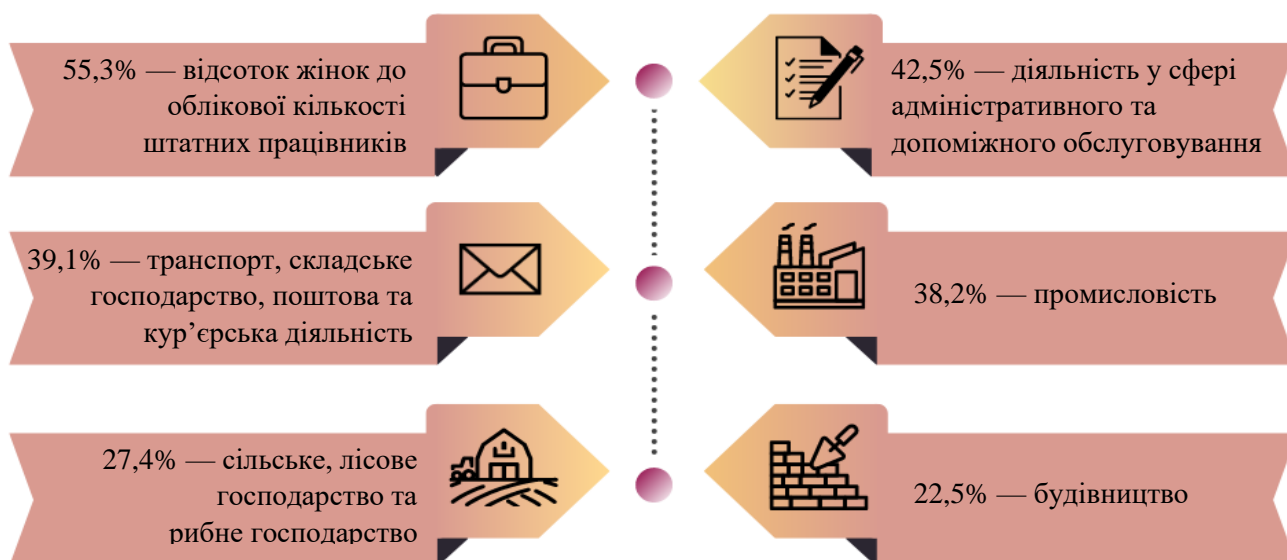
Характерною для Київської громади є горизонтальна гендерна сегрегація сфер зайнятості, що передбачає існування так званих типових «чоловічих» і «жіночих» професій на столичному ринку праці: жінки та чоловіки в столичній громаді непропорційно представлені в секторах економіки. Частка жінок є меншою за 50% у сільському/лісовому/рибному господарстві (27,4%), промисловості (38,2%), будівництві (22,5%), транспортному та складському господарствах, поштовій та кур'єрській діяльності (39,1%), у галузі операцій із нерухомим майном (43,5%), у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (42,5%), наданні інших видів послуг (47,6%), де переважають чоловіки, і навпаки, жінки представляють більшу кількість штатних працівниць в охороні здоров'я та наданні соціальної допомоги (80,8%), освіти (77,1%), державному управлінні й обороні та обов'язковому соціальному страхуванні (64,3%), тимчасовому розміщенні й організації харчування (67,8%) (табл. 2.4, інфогр. 2.1).

Таблиця 2.4. Облікова кількість штатних працівників за видами економічної діяльності у 2021 році

	Облікова кількість штатних працівників, осіб	З них жінки	
		осіб	у % до облікової кількості штатних працівників
Усього	1 219 594	674 778	55,3
Сільське, лісове та рибне господарства	3 959	1 086	27,4

	Облікова кількість штатних працівників, осіб	З них жінки	
		осіб	у % до облікової кількості штатних працівників
Промисловість	121 350	46 312	38,2
Будівництво	47 126	10 590	22,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	259 469	139 453	53,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	100 560	39 304	39,1
Тимчасове розміщування й організація харчування	27 941	18 951	67,8
Інформація та телекомунікації	56 308	28 692	51,0
Фінансова та страхова діяльність	100 985	66 089	65,4
Операції з нерухомим майном	20 457	8 906	
Професійна, наукова та технічна діяльність	96 967	52 960	54,6
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	66 273	28 139	42,5
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	60 284	38 754	64,3
Освіта	131 754	101 590	77,1
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	93 175	75 242	80,8
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	25 843	15 311	59,2
Надання інших видів послуг	7 143	3 399	47,6

Інфографіка 2.1. Горизонтальна гендерна сегрегація сфер зайнятості у 2023 році

Кількість жінок, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством, є більшою в декілька разів, порівняно з іншими регіонами України (39,0 тис. жінок) (табл. 2.5).

Таблиця 2.5. Облікова кількість штатних працівниць у 2021 році. Кількість працівниць у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством

	Облікова кількість штатних працівниць				
	усього, тис. осіб	% до загальної кількості штатних працівників	у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, тис. осіб	у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством	
				тис. осіб	% до загальної кількості працівниць у відпустці
Україна	3 964,6	54,9	21,5	210,9	99,6
м. Київ	674,8	55,3	3,9	39,0	99,8

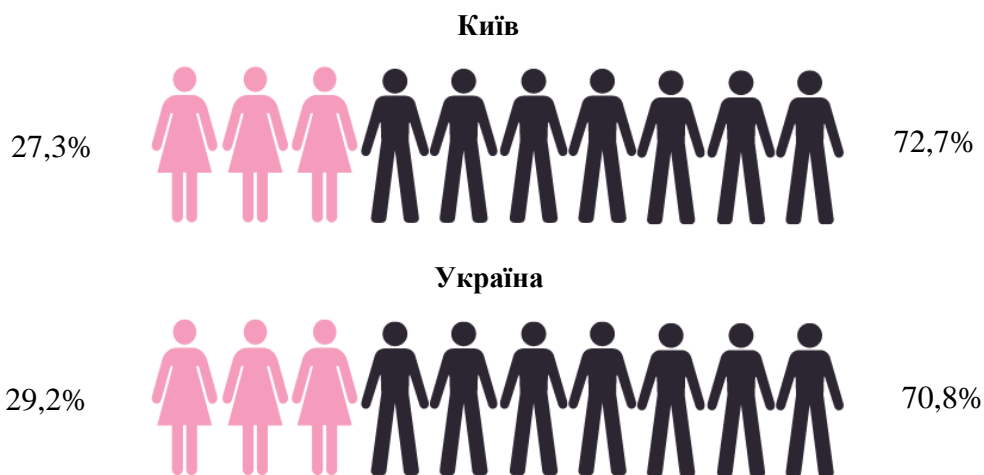
Київ має меншу частку жінок у загальній кількості зареєстрованих юридичних осіб із розподілом за ознакою статі керівної особи: на 1 січня 2024 року жінки, які керують юридичними підприємствами, становили 27,3%, порівняно із 72,7% керівників-чоловіків; столиця поступається всім областям країни, крім Київської області (28,6%), за часткою жінок — керівниць юридичних осіб (табл. 2.6, інфогр. 2.2).

Таблиця 2.6. Кількість зареєстрованих юридичних осіб за регіонами України з розподілом за ознакою статі керівної особи

Назва території	Загальна кількість юридичних осіб, одиниць	Юридичні особи, якими керують			
		чоловіки		жінки	
		кількість, осіб	частка, у % до загальної кількості	кількість, осіб	частка, у % до загальної кількості
Україна	1 495 879	1 059 591	70,8	436 288	29,2
Вінницька область	35 917	24 587	68,5	11 330	31,5
Волинська область	25 218	17 380	68,9	7 838	31,1
Дніпропетровська область	111 210	77 921	70,1	33 289	29,9
Донецька область	92 016	62 513	67,9	29 503	32,1
Житомирська область	33 869	23 445	69,2	10 424	30,8
Закарпатська область	26 774	18 591	69,4	8 183	30,6
Запорізька область	51 549	36 129	70,1	15 420	29,9
Івано-Франківська область	31 778	22 514	70,8	9264	29,2
Київська область	79 687	58 299	73,2	21 388	26,8
Кіровоградська область	26 755	18 518	69,2	8 237	30,8
Луганська область	40 966	28 472	69,5	12 494	30,5
Львівська область	82 972	59 232	71,4	23 740	28,6
Миколаївська область	52 071	36 944	70,9	15 127	29,1
Одеська область	93 542	65 244	69,7	28 298	30,3

Назва території	Загальна кількість юридичних осіб, одиниць	Юридичні особи, якими керують			
		чоловіки		жінки	
		кількість, осіб	частка, у % до загальної кількості	кількість, осіб	частка, у % до загальної кількості
Полтавська область	36 230	25 360	70,0	10 870	30,0
Рівненська область	25 844	18 126	70,1	7 718	29,9
Сумська область	25 758	18 351	71,2	7 407	28,8
Тернопільська область	24 310	17 521	72,1	6 789	27,9
Харківська область	89 091	63 691	71,5	25 400	28,5
Херсонська область	29 359	19 811	67,5	9 548	32,5
Хмельницька область	32 289	22 571	69,9	9 718	30,1
Черкаська область	31 129	21 732	69,8	9 397	30,2
Чернівецька область	17 674	12 469	70,5	5 205	29,5
Чернігівська область	23 734	16 562	69,8	7 172	30,2
м.Київ	376 137	273 608	72,7	102 529	27,3

Інфографіка 2.2. Співвідношення частки жінок/чоловіків до загальної кількості зареєстрованих юридичних осіб із розподілом за ознакою статі керівної особи

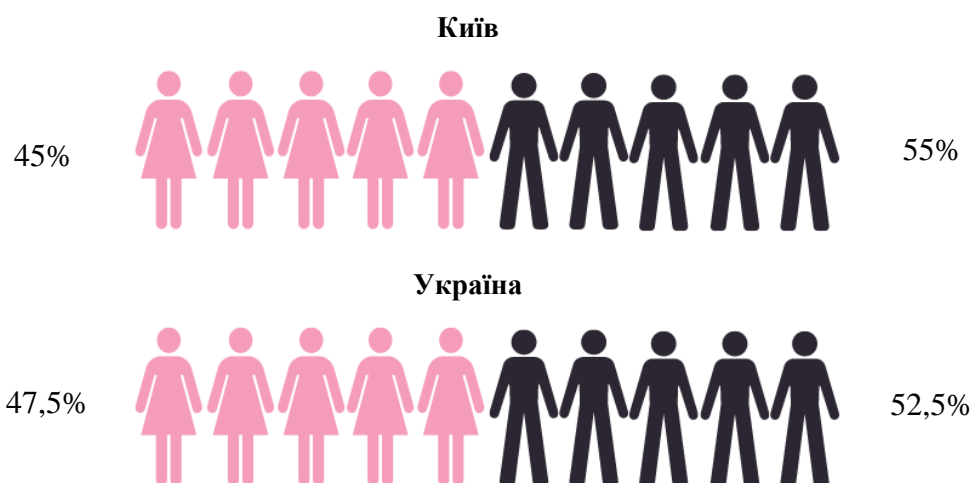

У Києві зареєстровано найменшу частку жінок-ФОП порівняно із чоловіками-ФОП у країні: на 1 січня 2024 року в столиці частка жінок (45%), зареєстрованих як фізичні особи — підприємці, є меншою щодо чоловіків (55%) та поступається частці жінок у країні (47,5%), а також усім іншим областям України, крім Харківської (43,1%) (табл. 2.7, інфогр. 2.3).

Таблиця 2.7. Кількість зареєстрованих фізичних осіб — підприємців за регіонами України з розподілом за ознакою статі керівної особи на 1 січня 2024 року

Назва території	Загальна кількість ФОП, осіб	ФОП, якими керують			
		чоловіки		жінки	
		кількість, осіб	частка, у % до загальної кількості	кількість, осіб	частка, у % до загальної кількості
Україна	1 588 734	834 719	52,5	754 015	47,5
Вінницька область	56 277	29 715	52,8	26 562	47,2
Волинська область	36 056	18 358	50,9	17 698	49,1
Дніпропетровська область	126 348	64 870	51,3	61 478	48,7
Донецька область	67 714	34 702	51,2	33 012	48,8
Житомирська область	41 849	21 770	52,0	20 079	48,0
Закарпатська область	39 412	20 585	52,2	18 827	47,8
Запорізька область	49 752	26 351	53,0	23 401	47,0
Івано-Франківська область	48 682	25 664	52,7	23 018	47,3
Київська область	100 939	51 234	50,8	49 705	49,2
Кіровоградська область	29 573	14 755	49,9	14 818	50,1
Луганська область	36 938	18 607	50,4	18 331	49,6
Львівська область	116 635	61 861	53,0	54 774	47,0
Миколаївська область	39 386	20 123	51,1	19 263	48,9
Одеська область	104 844	53 181	50,7	51 663	49,3
Полтавська область	51 144	26 072	51,0	25 072	49,0
Рівненська область	38 698	19 709	50,9	18 989	49,1
Сумська область	32 641	17 115	52,4	15 526	47,6
Тернопільська область	34 164	18 737	54,8	15 427	45,2
Харківська область	123 822	70 420	56,9	53 402	43,1
Херсонська область	24 837	13 004	52,4	11 833	47,6
Хмельницька область	51 262	24 791	48,4	26 471	51,6
Черкаська область	44 156	23 729	53,7	20 427	46,3
Чернівецька область	36 285	18 969	52,3	17 316	47,7
Чернігівська область	32 545	16 779	51,6	15 766	48,4
м. Київ	224 775	123 618	55,0	101 157	45,0

Інфографіка 2.3. Співвідношення частки жінок/чоловіків до загальної кількості зареєстрованих ФОП

Рівень зайнятості жінок віком від 15 років і старше, які мають дітей від 3 до 5 років, щодо населення цієї вікової групи становить 50,7%. Спостерігається більша залученість до роботи жінок старших вікових груп із дітьми від 3 до 5 років — віком 30–34 роки (77,8%) та 40–49 років (77,8%) — порівняно з молодшою групою жінок — від 15 до 24 років (19,8%), що свідчить про більшу орієнтованість жінок старшої вікової групи на збереження професійних і кар’єрних здобутків, яке вони поєднують із репродуктивним навантаженням (табл. 2.8).

Таблиця 2.8. Рівень зайнятості жінок віком 25-44 роки, які мають дітей від 3 до 5 років, у 2021 році, %

Рівень зайнятості жінок віком від 15 років і старше Усього, у % до населення відповідної статі та вікової групи	50,7
з них	
15–34 роки	54,8
за віковими групами	
15–24 роки	19,8
25–29 років	76,6
30–34 роки	77,8
35–39 років	73,1
40–49 років	77,8

У розподілі робочої сили за рівнем освіти жінки частіше за чоловіків мають повну і неповну вищу освіту, а чоловіки — базову вищу та професійно-технічну освіту, що ілюструє гендерні диспропорції в структурі робочої сили та, імовірно, впливає на специфіку горизонтальних гендерних розривів у межах окремих видів економічної діяльності. На 2022 рік жінки в складі робочої сили від 15 до 70 років частіше за чоловіків мали повну вищу освіту (458,4 тис. осіб та 409,9 тис. осіб відповідно) і неповну вищу освіту (122,0 тис. осіб та 106 тис. осіб відповідно), а чоловіки, на відміну від жінок, — базову вищу (20,1 тис. осіб та 12,0 тис. осіб), професійно-технічну (98,3 тис. осіб та 49,5 тис. осіб) (табл. 2.9).

Таблиця 2.9. Робоча сила віком 15–70 років за рівнем освіти та статтю у 2021 році

	Усе населення	Жінки	Чоловіки
Робоча сила віком 15–70 років, тис. осіб	1 442,0	714,7	727,3
за рівнем освіти			
повна вища	868,3	458,4	409,9
базова вища	32,1	12,0	20,1
неповна вища	228,0	122,0	106,0
професійно-технічна	147,8	49,5	98,3
повна загальна середня	159,6	70,6	89,0
базова, початкова загальна середня чи без освіти	6,2	2,2	4,0

Якщо аналізувати рівень зайнятості населення за віковими групами й статтю, то в цілому жінки всіх вікових груп поступаються чоловікам щодо рівня зайнятості у віці від 15 до 70 років: найбільший рівень зайнятості в столичній громаді жінок від 25 до 34 років (76,6 та 77,8%) та від 40 до 59 років (77,8 та 71,8%), для чоловіків — найбільший у віці 30–34 роки (91,7%), від 25 до 29 років (87,2%) і від 35 до 49 років (від 84 до 83%) (табл. 2.10).

Таблиця 2.10. Рівень зайнятості населення за віковими групами за ознакою статі у віці 15–70 років, %

	2020 рік		2021 рік	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усього	58,2	65,9	57,7	66,1
за віковими групами				
15–24 роки	23,6	17,8	19,8	20,1
25–29 років	82,6	88,7	76,6	87,2
30–34 роки	70,9	89,0	77,8	91,7
35–39 років	77,2	86,2	73,1	84,0
40–49 років	75,4	84,5	77,8	83,0
50–59 років	72,0	70,3	71,8	73,5
60–70 років	20,1	31,1	18,2	29,7

На початок 2023 року частка чоловіків (50,5%) у структурі робочої сили столичної громади у віці від 15 років та старше переважає частку жінок (49,5%) у всіх вікових групах, крім двох груп (від 40 до 49 років і від 50 до 59 років) (табл. 2.11).

Таблиця 2.11. Робоча сила від 15 років і старше за віковими групами та статтю у 2021 році

	Усе населення	Жінки	Чоловіки
Робоча сила від 15 років і старше, тис. осіб	1 452,1	719,4	732,7
з них			
15–70 років	1 442,0	714,7	727,3
15–34 роки	426,6	202,9	223,7
15–59 років	1 355,4	672,5	682,9

	Усе населення	Жінки	Чоловіки
за віковими групами			
15–24 роки	65,7	30,9	34,8
25–29 років	153,5	72,1	81,4
30–34 роки	207,4	99,9	107,5
35–39 років	241,8	116,3	125,5
40–49 років	415,8	210,3	205,5
50–59 років	271,2	143,0	128,2
60–70 років	86,6	42,2	44,4
71 рік і старше	10,1	4,7	5,4

До повномасштабної війни в Київській громаді рівень безробіття серед жінок 15–70 років, за методологією МОП, на кінець 2021 року становив 5,7%, що у два рази менше порівняно із загальноукраїнським рівнем безробіття жінок (10,2% у 2021 році) та значно менше за рівень безробіття серед чоловіків (8,5%), який є наближеним до рівня безробіття чоловіків по країні (9,6%) (табл. 2.12).

Таблиця 2.12. Рівень безробіття населення (за методологією МОП)

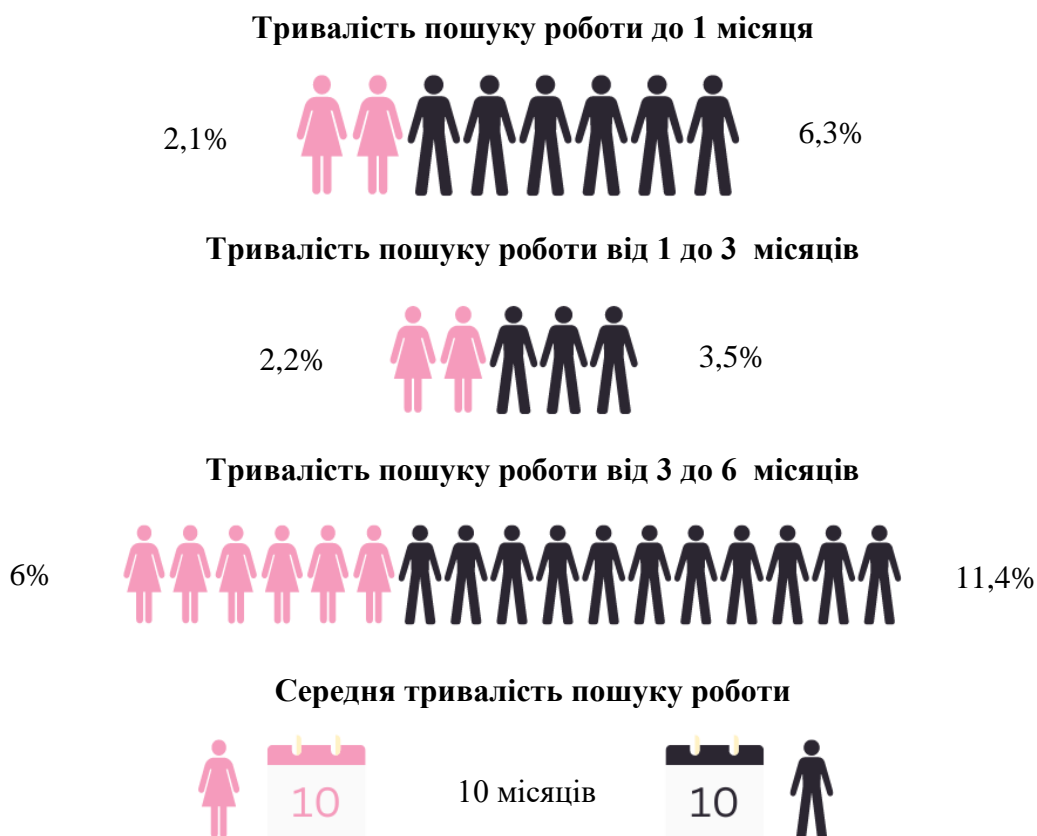
	2000 рік		2010 рік		2015 рік		2020 рік		2021 рік		2022 рік	
	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.	жін.	чол.
Україна	11,6	11,6	6,8	9,3	8,1	10,1	9,1	9,9	10,2	9,6
м. Київ	7,6	9,6	5,1	6,6	6,8	7,2	5,5	8,1	5,7	8,5

За показником середньої тривалості пошуку роботи жінки довше шукають роботу, ніж чоловіки: за шість місяців пошуку знаходять роботу 21,2% чоловіків та 10,3% жінок. У структурі безробітних столичної громади за тривалістю пошуку роботи у 2021 році немає гендерного розриву між середньою тривалістю пошуку роботи для чоловіків і жінок, вона становить 10 місяців для жінок і чоловіків, водночас чоловіки частіше за жінок знаходять роботу протягом одного місяця (2,1% жінок та 6,3% чоловіків), протягом 1-3 місяців (2,2% жінок та 3,5% чоловіків) та від 3 до 6 місяців (6,0% жінок та 11,4% чоловіків), а також від 6 до 9 місяців (3,9% жінок та 4,5% чоловіків) та від 12 і більше місяців (20,8% жінок та 32,9% чоловіків) (табл. 2.13, інфогра. 2.4).

Таблиця 2.13. Безробітне населення віком 15–70 років за тривалістю пошуку роботи та статтю у 2021 році (за методологією МОП)¹

	Усе населення	Жінки	Чоловіки
Безробітне населення віком 15–70 років Усього, тис. осіб	102,8	40,7	62,1
з них особи, які шукали роботу або намагалися організувати власну справу, тис. осіб	101,5	40,0	61,5
за тривалістю пошуку роботи			
до 1 місяця	8,4	2,1	6,3
від 1 до 3 місяців	5,7	2,2	3,5
від 3 до 6 місяців	17,4	6,0	11,4
від 6 до 9 місяців	8,4	3,9	4,5
від 9 до 12 місяців	7,9	5,0	2,9
12 місяців і більше	53,7	20,8	32,9
Середня тривалість пошуку роботи, міс.	10	10	10

**Інфографіка 2.4. Тривалість пошуку роботи за статтю безробітних
(за методологією МОП)**

Як для жінок, так і для чоловіків імовірність стати безробітною/им збільшується в інтервалі від 40 до 49 років: майже у два рази для жінок та більше ніж у два рази для чоловіків. Найбільші частки безробітних жінок і чоловіків належать до вікових груп від 40 до 49 років (37,1 та 34,1% відповідно), що можна пояснити більшою в цілому часткою робочої сили (за кількістю жінок і чоловіків на ринку праці Києва), а також моральним старінням виробничих циклів за умови тривалої зайнятості жінок і чоловіків у певних секторах економіки, наприклад, понад 20 років (табл. 2.14). Саме на ці вікові групи киянок і киян необхідно звернути увагу під час формування програм формальної/неофіційної/неформальної освіти, безперервного навчання та/або професійної підготовки.

**Таблиця 2.14. Безробітне населення за віковими групами за ознакою статі
(за методологією МОП)**

	2020 рік		2021 рік	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Безробітне населення, тис. осіб	39,9	58,8	40,7	62,1
за віковими групами, у % до підсумку				
15–24 роки	13,6	11,4	9,8	9,3
25–29 років	7,5	5,4	10,3	5,6
30–34 роки	10,0	10,5	12,5	10,2
35–39 років	10,0	17,4	18,4	19,3
40–49 років	37,6	32,3	37,1	34,1
50–59 років	20,8	23,0	11,1	20,8
60–70 років	0,5	—	0,8	0,7

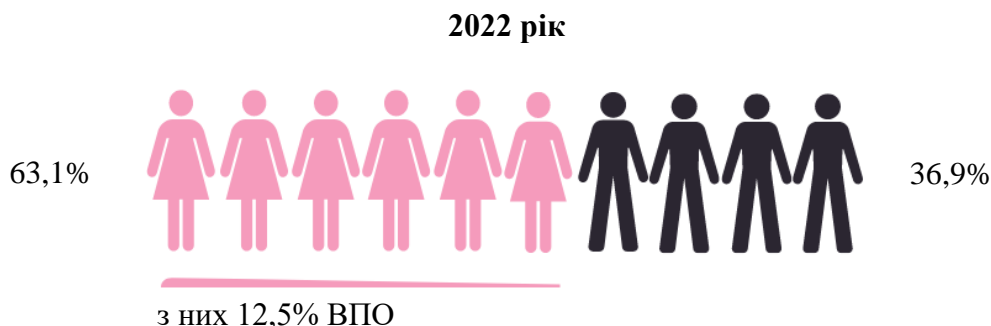
За оцінками рівня безробіття населення за методологією МОП, чоловіки-кияни частіше ставали безробітними до повномасштабної війни: у віці від 15 до 25 років молоді чоловіки частіше є безробітними, порівняно з молодими жінками, і починаючи з 35 років імовірність безробіття в чоловіків є вищою за ймовірність серед жінок (така тенденція простежується протягом останніх п'яти років, з 2019 року) (табл. 2.15).

Таблиця 2.15. Рівень безробіття населення за віковими групами за ознакою статі (за методологією МОП)

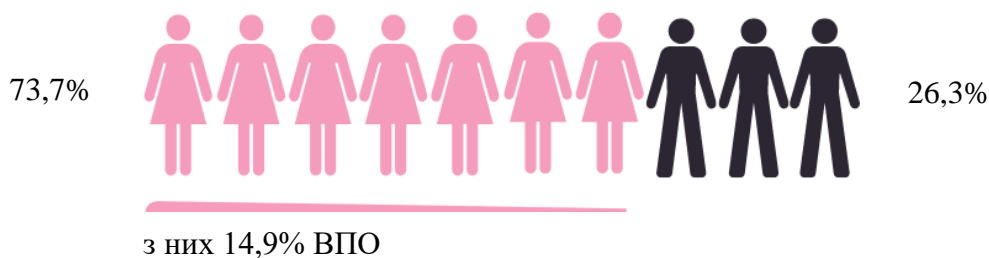
	2020 рік		2021 рік	
	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки
Усього	5,5	8,1	5,7	8,5
за віковими групами				
15–24 роки	14,1	20,2	12,9	16,7
25–29 років	3,8	3,8	—	—
30–34 роки	4,2	5,7	5,1	5,9
35–39 років	3,4	8,0	6,4	9,6
40–49 років	7,6	9,4	7,2	10,3
50–59 років	5,6	10,9	3,1	10,1
60–70 років	0,4	—	—	—

Частка офіційно зареєстрованих безробітних жінок є більшою за частку безробітних чоловіків, за даними Київського міського центру зайнятості. Аналіз динаміки чисельності осіб, які мали статус безробітних у 2021–2023 роках, дає підстави говорити про тенденцію збільшення кількості жінок у столичній громаді, які мають статус безробітних. Так, у 2022 році серед осіб, які мали статус безробітних протягом року (46 686 осіб), 63,1% становили жінки (29 472 особи), з них 12,5% (3 682 особи) — це жінки-ВПО. У 2023 році серед осіб, які мали статус безробітних протягом року (20 226 осіб), 73,7% жінок (14 904 особи), з них 14,9% (2 219 осіб) — жінки-ВПО. За районами міста найбільша кількість безробітних жінок у Святошинському (4 156 жінок), Дарницькому (3 924 жінки), Дніпровському (3835 жінок), Деснянському та Оболонському районах (3 443 жінки), безробітних жінок-ВПО — у Дніпровському (573 жінки), Дарницькому (516 жінок), Оболонському (404 жінки) та Голосіївському районах (404 жінки) (інфогр. 2.5).

Інфографіка 2.5. Співвідношення частки офіційно зареєстрованих безробітних жінок/чоловіків

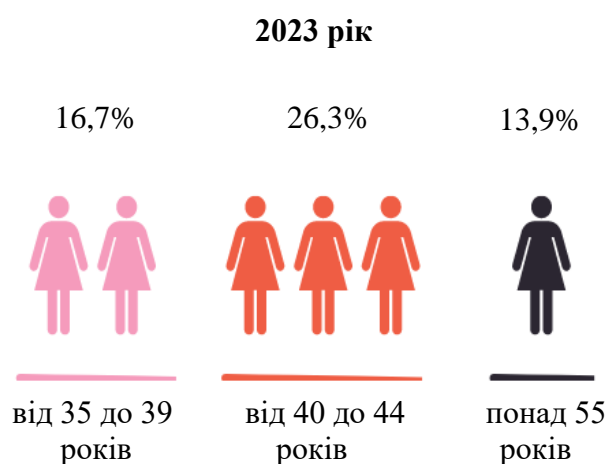

2023 рік

Порівняно з роками до повномасштабної війни — у 2023 році спостерігалось зменшення кількості жінок, які мають офіційний статус безробітних: серед 73,7% жінок, які мали статус безробітних у 2023 році, найбільша кількість припадала на вікові групи від 35 до 39 років (16,7%), від 40 до 44 років (14,8%) та понад 55 років (13,9%) (інфогр. 2.6).

Інфографіка 2.6. Співвідношення частки офіційно зареєстрованих безробітних жінок за віковими групами

Жінки, які мають статус безробітних, у разі частіше за чоловіків проходять професійне навчання: більша частка безробітних, які проходили професійне навчання у 2021 році (78,6%), у 2022 році (75,7%) та 2023 році (88,8%), — жінки, але частки жінок-ВПО серед них незначні, з тенденцією до зростання з 2023 року — 5, 4,6 та 15,8% відповідно (табл. 2.16).

Таблиця 2.16. Чисельність безробітних, які проходили професійне навчання, у 2023 році, осіб

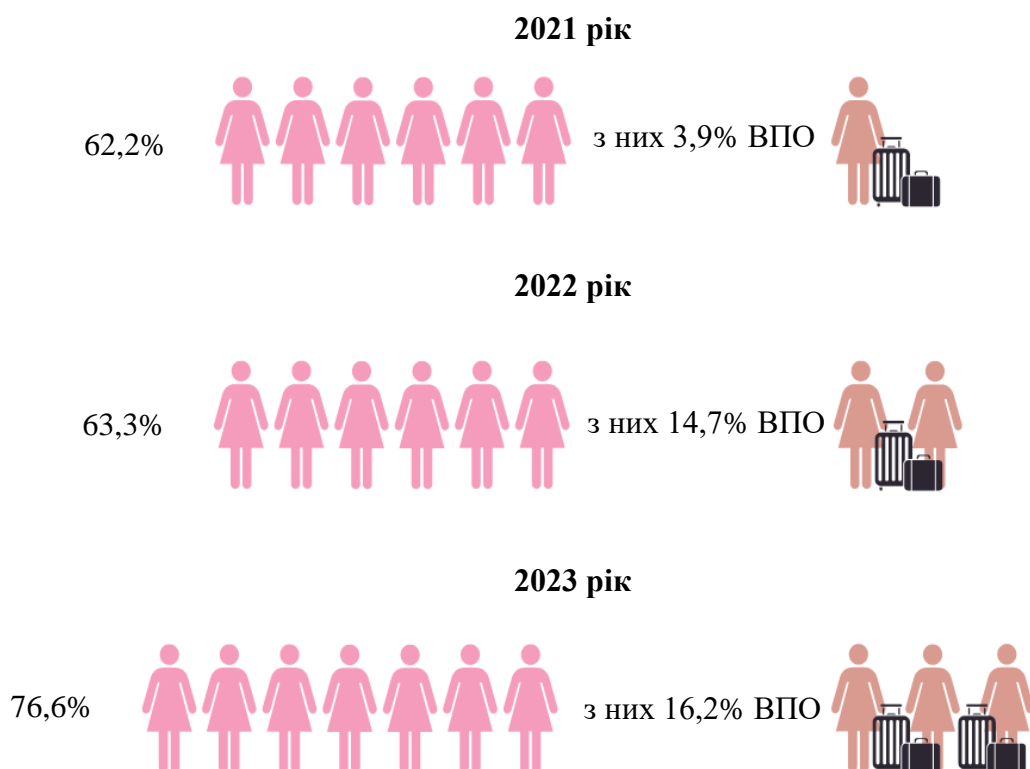
	Усього	в тому числі		
		жінки	внутрішньо переміщені особи	
			усього	в тому числі жінки
м. Київ	278	247	43	39
Деснянське управління КМЦЗ	29	26	3	3
Дарницьке управління КМЦЗ	56	49	12	11
Дніпровське управління КМЦЗ	33	25	6	6
Центральне управління КМЦЗ	38	33	6	5
Святошинське управління КМЦЗ	18	17	2	2
Оболонське управління КМЦЗ	36	33	6	5
Голосіївське управління КМЦЗ	42	40	7	6
Подільське управління КМЦЗ	26	24	1	1

Спостерігається зростання частки працевлаштованих жінок, які мали статус безробітних, і безпосередньо зростання частки працевлаштованих жінок-ВПО в столиці з 2022 року в чотири та більше разів: серед працевлаштованих безробітних у 2021–2023 роках — частка жінок у 2021 році становить більшу частину 62,6% (серед них жінок-ВПО — 3,9%); у 2022 році становить 63,3% (серед них жінок-ВПО — 14,7%); у 2023 році становить 76,7% (серед них жінок-ВПО — 16,2%) (табл. 2.17, інфогр. 2.7).

Таблиця 2.17. Чисельність працевлаштованих безробітних у 2023 році, осіб

	Усього	в тому числі		
		жінки	внутрішньо переміщені особи	
			усього	з них жінки
м. Київ	5 239	4 016	777	652
Деснянське управління КМЦЗ	825	620	115	99
Дарницьке управління КМЦЗ	661	525	110	97
Дніпровське управління КМЦЗ	621	459	103	87
Центральне управління КМЦЗ	1 075	817	172	146
Святошинське управління КМЦЗ	703	556	73	60
Оболонське управління КМЦЗ	522	404	83	65
Голосіївське управління КМЦЗ	490	377	69	59
Подільське управління КМЦЗ	342	258	52	39

Інфографіка 2.7. Співвідношення частки працевлаштованих жінок-ВПО (офіційно зареєстрованих безробітних)

У 2023 та 2024 роках жінки у відсотках до загальної кількості офіційно зареєстрованих безробітних у Київському міському центрі зайнятості переважали чоловіків у три рази. Такий розрив ілюструє: більшу готовність жінок ставати на облік із безробіття, порівняно із чоловіками, щоб якнайшвидше знайти роботу (імовірно, щоб утримувати інших членів сім'ї/родини), неможливість очікування бажаної роботи в довготривалій перспективі, порівняно із чоловіками.

Також частіше звернення безробітних жінок до державного посередника під час пошуку роботи (в центри зайнятості) свідчить про менший соціальний капітал жінок, порівняно із чоловіками, які залишилися без роботи, або малу кількість соціальних контактів у цілому чи соціальних контактів, які б допомогли їм знайти нову роботу, більшу готовність безробітних жінок погодитися на «будь-яку роботу», запропоновану в центрі зайнятості, незважаючи на попередню кар'єру та досягнення, порівняно з безробітними чоловіками, а також більшу готовність жінок погодитися на роботу з неконкурентною винагородою, порівняно із чоловіками (інфогр. 2.8).

Попри більшу кількість жінок, офіційно зареєстрованих як безробітні, вони рідше за чоловіків отримували ваучер на навчання, що може ілюструвати неготовність жінок витратити час на професійне навчання або перенавчання за відсутності відповідної роботи через необхідність підтримувати сім'ю/родину, відсутність необхідного стажу у віці до 45 років, якого вимагає процедура отримання ваучера (ваучер надається «громадянам віком старше 45 років, страховий стаж яких становить не менш як 15 років, до досягнення встановленого законодавством пенсійного віку»), а також відсутність у жінок, порівняно із чоловіками, накопичень, які вони готові витратити на навчання в ситуації безробіття, що дало б змогу отримати кращу роботу в тривалій перспективі («вартість ваучера не може перевищувати 10-кратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Станом на сьогодні — це 26 840 грн. Якщо вартість навчання перевищує цю суму, то роботодавець або фізична особа доплачує різницю самостійно») (інфогр. 2.8).

Інфографіка 2.8. Співвідношення частки жінок/чоловіків до загальної кількості безробітних

До загальної кількості безробітних у 2023 році

Отримали послуги протягом січня-лютого 2024 року

Отримали послуги Київського міського центру зайнятості

Отримали роботу

Проходили професійне навчання

Отримали ваучер на навчання

За кількістю осіб, які мають статус безробітних, жінки переважають в усіх видах економічної діяльності підприємств, на яких вони раніше працювали. Найбільший розрив між загальною кількістю безробітних жінок і чоловіків зберігається за такими видами економічної діяльності, як охорона здоров'я та надання соціальної допомоги (74%), тимчасове розміщування й організація харчування (70,4%), фінансова та страхова діяльність (68,8%), освіта (70,4%), надання інших видів послуг (63,2%), мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (62,6%), професійна, наукова та технічна діяльність (59%) (табл. 2.18, інфогр. 2.9).

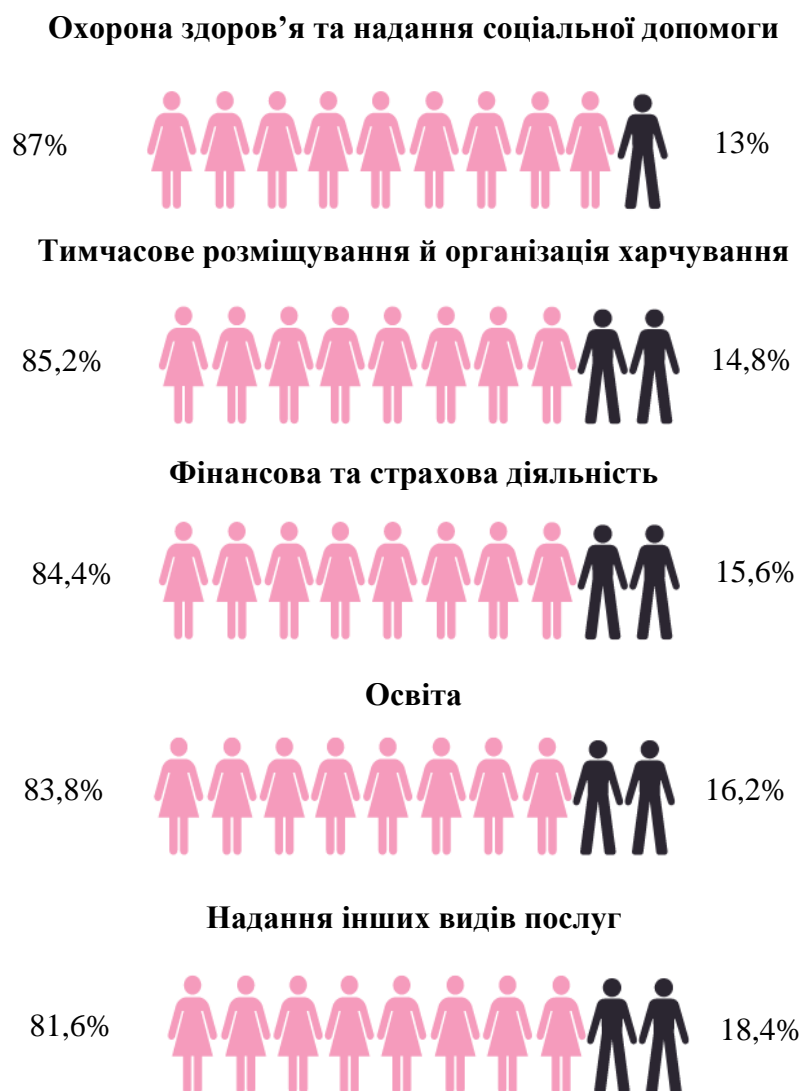
Таблиця 2.18. Кількість осіб, які мали статус безробітних, за статтю та за видами економічної діяльності підприємств, на яких вони раніше працювали

	2023 рік				На 1 січня 2024 року			
	жінки	у % до загальної кількості безробітних	чоловіки	у % до загальної кількості безробітних	жінки	у % до загальної кількості безробітних	чоловіки	у % до загальної кількості безробітних
Усього	14 904	73,7	5322	26,3	1 798	75,9	571	24,1
Особи, які раніше працювали	12 625	73,9	4451	26,1	1 460	76,2	455	23,8
з них за видами економічної діяльності								
Сільське, лісове та рибне господарство	75	63,6	43	36,4	15	93,8	1	6,3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	52	64,2	29	35,8	6	60,0	4	40,0
Переробна промисловість	917	64,9	495	35,1	85	70,2	36	29,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	160	61,8	99	38,2	21	70,0	9	30,0

	2023 рік				На 1 січня 2024 року			
	жінки	у % до загальної кількості безробітних	чоловіки	у % до загальної кількості безробітних	жінки	у % до загальної кількості безробітних	чоловіки	у % до загальної кількості безробітних
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	58	55,8	46	44,2	9	52,9	8	47,1
Будівництво	268	58,0	194	42,0	21	53,8	18	46,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспорт. засобів і мотоциклів	3 397	74,8	1 144	25,2	351	83,6	69	16,4
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	645	65,4	341	34,6	68	70,1	29	29,9
Тимчасове розміщення й організація харчування	396	85,2	69	14,8	39	90,7	4	9,3
Інформація та телекомунікації	755	73,9	267	26,1	95	84,1	18	15,9
Фінансова та страхова діяльність	1060	84,4	196	15,6	120	85,1	21	14,9
Операції з нерухомим майном	180	62,5	108	37,5	17	77,3	5	22,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	811	79,5	209	20,5	85	81,0	20	19,0
Діяльність у сфері адміністратив. та допоміжного обслуговування	564	67,1	277	32,9	58	75,3	19	24,7
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	1520	71,2	615	28,8	231	60,3	152	39,7
Освіта	614	83,8	119	16,2	88	82,2	19	17,8

	2023 рік				На 1 січня 2024 року			
	жінки	у % до загальної кількості безробітних	чоловіки	у % до загальної кількості безробітних	жінки	у % до загальної кількості безробітних	чоловіки	у % до загальної кількості безробітних
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	801	87,0	120	13,0	107	88,4	14	11,6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	183	81,3	42	18,7	26	83,9	5	16,1
Надання інших видів послуг	169	81,6	38	18,4	18	81,8	4	18,2

Інфографіка 2.9. Співвідношення частки жінок/чоловіків до загальної кількості безробітних, які раніше працювали

Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок

Професійна, наукова та технічна діяльність

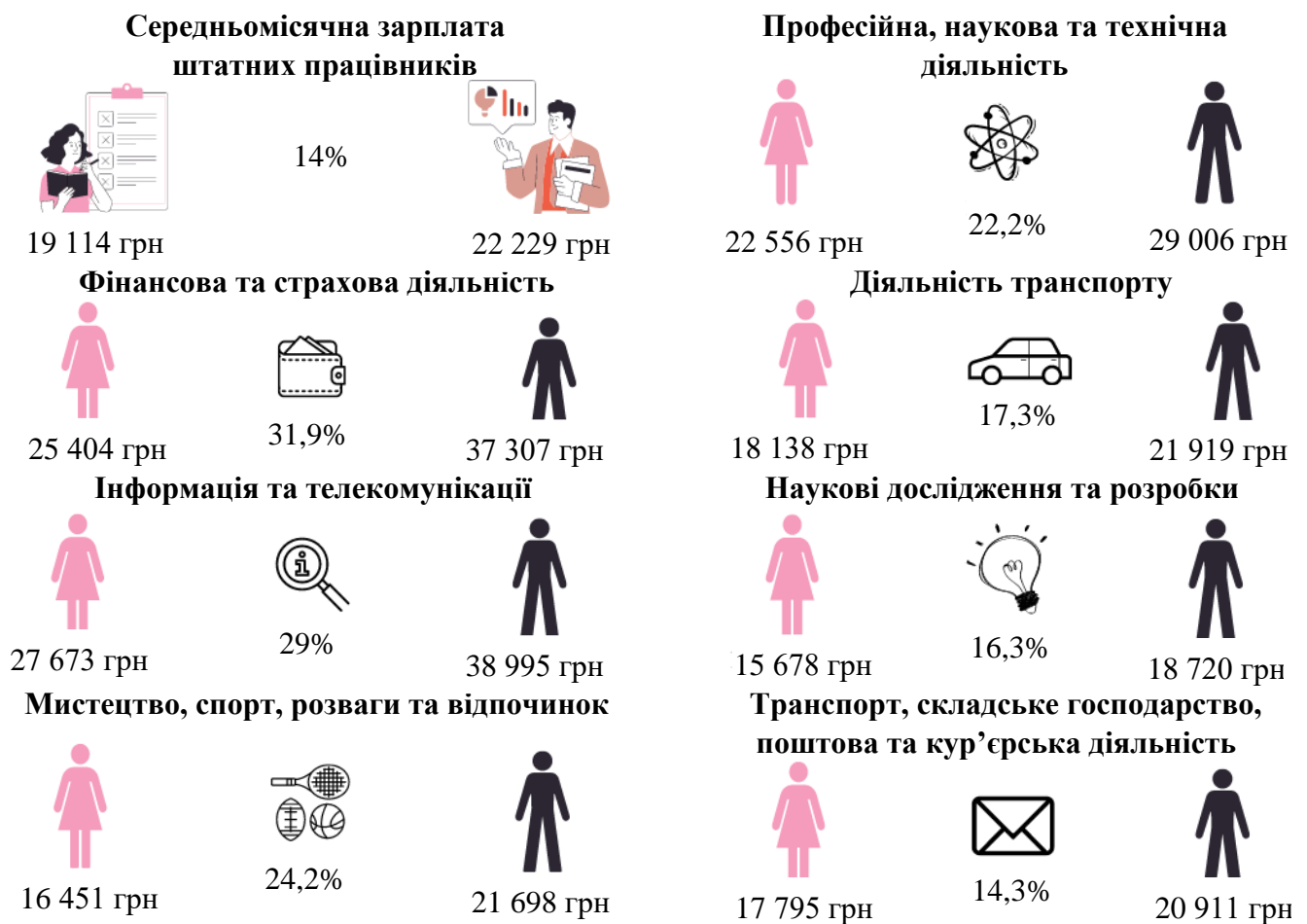
Гендерний розрив у зарплаті в Київській громаді є меншим за національний, однак фіксується в переважній більшості видів економічної діяльності. У 2021 році він становив 14% на користь чоловіків (національний розрив у 2021 році — 18,6%). При цьому середньомісячна зарплата штатних працівників становила у 2021 році для чоловіків 22 229 грн, для жінок — 19 114 грн. Гендерний розрив у розмірах зарплати зафіксовано в переважній більшості видів економічної діяльності, найсуттєвіший — у сфері фінансової та страхової діяльності (31,9%), інформації та телекомунікацій (29%), у мистецтві, спорті, розвагах та відпочинку (24,2%), професійній, науковій та технічній діяльності (22,2%) (табл. 2.20, інфогр. 2.10).

Таблиця 2.20. Гендерний розрив у кількості осіб, які мали статус безробітних, за видами економічної діяльності підприємств, на яких вони раніше працювали, у 2023 році, %

	У % до загальної кількості безробітних жінок	У % до загальної кількості безробітних чоловіків	Різниця у % до загальної кількості безробітних
Сільське, лісове та рибне господарство	63,6	36,4	27,2
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	64,2	35,8	28,4
Переробна промисловість	64,9	35,1	29,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	61,8	38,2	23,6
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	55,8	44,2	11,6
Будівництво	58	42	16
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	74,8	25,2	49,6
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	65,4	34,6	30,8
Тимчасове розміщування й організація харчування	85,2	14,8	70,4
Інформація та телекомунікації	73,9	26,1	47,8
Фінансова та страхова діяльність	84,4	15,6	68,8

	У % до загальної кількості безробітних жінок	У % до загальної кількості безробітних чоловіків	Різниця у % до загальної кількості безробітних
Операції з нерухомим майном	62,5	37,5	25
Професійна, наукова та технічна діяльність	79,5	20,5	59
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	67,1	32,9	34,2
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	71,2	28,8	42,4
Освіта	83,8	16,2	67,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	87	13	74
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	81,3	18,7	62,6
Надання інших видів послуг	81,6	18,4	63,2

Інфографіка 2.10. Гендерний розрив у зарплаті штатних працівників, % до середньомісячної зарплати чоловіків

За даними соціологічного дослідження КНДУ «НДІРоМ» «Зміни зайнятості киян як фактор соціальної напруги в умовах воєнного стану», проведеного на замовлення Департаменту економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (КМДА), серед киянок і киян, які втратили роботу з початку війни, більш проактивно шукають роботу жінки до 50 років, порівняно із чоловіками, однак зі збільшенням віку жінок спостерігається зменшення їхнього оптимізму щодо пошуків роботи. Зокрема, у 2023 році киянки частіше за киян отримували соціальні виплати, пенсії та виплати з безробіття, водночас у три рази рідше мають дохід від підприємницької діяльності (інфогр. 2.11).

Інфографіка 2.11. Різниця в джерелах доходів киянок і киян у 2023 році

Джерело доходів — зарплата

Джерело доходів — соціальні виплати, пенсія, виплати з безробіття

Джерело доходів — підприємницька діяльність

За даними соціологічного дослідження КНДУ «НДІРоМ» «Гендерний аналіз безпекових викликів у м. Києві: виявлення ресурсів та можливостей для запобігання та вчасного реагування на такі виклики», проведеного на замовлення Департаменту соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (КМДА), незадовільним є ступінь укорінення в столиці заходів на поєднання функцій та обов'язків професійного і приватного життя містян, зокрема гнучких графіків, дистанційної роботи, роботи онлайн, скорочення робочого дня для молодих батьків, можливості взяти дитину на роботу, запровадження посади офісної мами, створення дитячих куточків/садків, кімнат грудного вигодовування та транспортного обслуговування працівників із дітьми тощо (табл. 2.21).

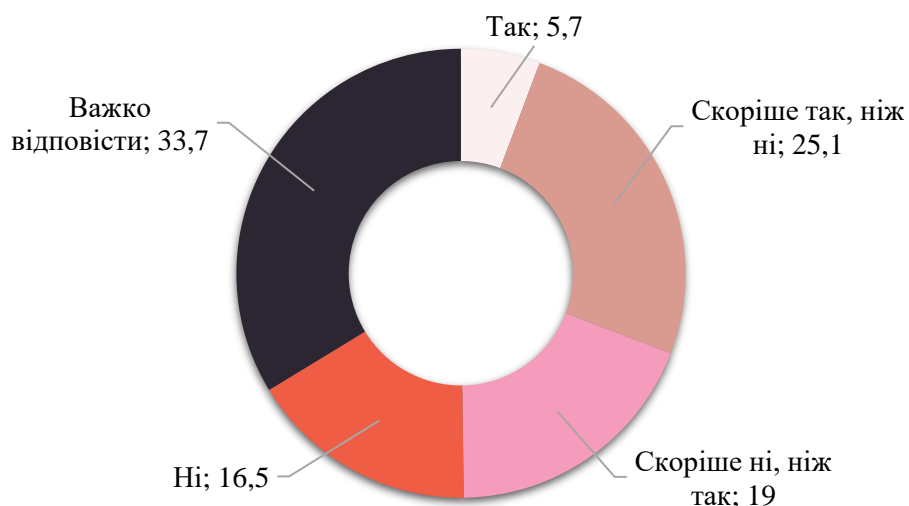
Таблиця 2.21. Відповіді киянок і киян на запитання «Як ви вважаєте, чи поширені сьогодні в роботодавців заходи, покликані поєднати функції та обов'язки професійного і приватного життя містян, як-от...», %

	Не поширені	Поширені малою мірою	Поширені значною мірою	Важко відповісти
Гнучкий графік роботи	17,1	31,9	30,3	20,7
Дистанційна робота	9,0	26,6	49,0	15,4
Робота онлайн	8,8	25,4	50,1	15,7

	Не поширені	Поширені малою мірою	Поширені значною мірою	Важко відповісти
Скорочення робочого дня для молодих батьків	35,5	21,7	5,2	37,5
Можливість взяти дитину на роботу	40,9	19,5	4,3	35,2
Запровадження посад офісної няні/вихователя/вчителя	57,3	4,9	1,0	36,8
Створення дитячих куточків/садків	48,1	11,3	4,0	36,6
Створення кімнат грудного вигодовування	53,5	8,3	2,2	36,1
Транспортне обслуговування працівників із дітьми	52,3	8,1	1,3	38,3

Політики регулювання індивідуальної поведінки та корпоративної етики щодо протидії сексизму в столиці розвиваються повільно: щодо впровадження роботодавцями Києва (приватної і державної форм власності) політик регулювання індивідуальної поведінки та корпоративної етики щодо протидії сексизму, сексуальним домаганням, психологічному та сексуальному насильству, дискримінації під час прийняття на службу, виконання службових обов'язків та участі в ухваленні рішень отримано лише 5,7% ствердних відповідей киянок і киян. 25,1% киянок і киян кажуть про ймовірність таких політик у їхніх робочих просторах. Водночас 35,5% опитаних кажуть про їх відсутність — 19,5% «скоріше відсутні» та 16,5% «відсутні зовсім». Киянки/и більш молодого віку, від 18 до 29 років та від 30 до 45 років, частіше кажуть про готовність роботодавців столиці, як приватної, так і державної форм власності, впроваджувати політику регулювання індивідуальної поведінки та корпоративної етики щодо протидії сексизму, порівняно з киянками/ами старших вікових груп, — від 46 до 59 років і старших за 60 років (інфогр. 2.12).

Інфографіка 2.12. Відповіді киянок і киян на запитання «Як ви вважаєте, чи впроваджують роботодавці Києва (приватної та державної форм власності) політику регулювання індивідуальної поведінки та корпоративної етики щодо протидії сексизму, сексуальним домаганням, психологічному та сексуальному насильству, дискримінації під час прийняття на службу, виконання службових обов'язків та участі в ухваленні рішень?», %

3. ГЕНДЕРНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ МЕШКАНОК І МЕШКАНЦІВ ГРОМАДИ

3.1. Безпекові виклики під час війни

Киянки і кияни за час повномасштабної війни зіткнулися з великою кількістю безпекових викликів, частина яких є актуальною і сьогодні, зокрема фізична небезпека (через вибухи, повітряні атаки, поранення або загибель) та психологічний стрес (тривога, посттравматичний синдром тощо), що мають серйозні наслідки для безпеки киянок і киян та потребують комплексного підходу до їх нівелювання й системних ефективних зусиль реагування на них.

На кінець 2023 року фонд захисних споруд цивільного захисту Києва налічував 4 068 об'єктів, з них сховищ — 515 та найпростіших укриттів — 3 553. Мапа укриттів доступна на порталі <https://gis.kyivcity.gov.ua/shelter>, таблиця з переліком укриттів на 27 грудня 2023 року — за посиланням: <https://e.surl.li/uaidna>. «Мапа стійкості» — оновлена мапа укриттів у застосунку «Київ Цифровий» (додано пункти обігріву, де можна зарядити гаджети в період блекаутів, під'єднатися до інтернету та зігрітися, знайти найближче укриття й прокласти до нього маршрут, вибрати найближчий пункт обігріву). У 2023 році облаштовано та функціонують на належному рівні 1012 пунктів незламності, зокрема 735 пунктів незламності Київської міської військової адміністрації. Кількість готових до відкриття пунктів незламності в Києві у 2024 році — 5.

У 2023 році волонтери громадського моніторингу ОЗОН перевірили 109 укриттів у Києві, здійснивши другу кампанію моніторингу укриттів у місті, та перевірили 120 укриттів у різних районах столиці: 56% укриттів мають світло, 47% — вказівники напрямку до укриття, 33% — місця для сидіння та 33% — вентиляцію, 18% — пандус або пологий спуск, 18% — запас води та 18% — робочий туалет. Порівняно з 2022 роком у 2023 році зафіксовано збільшення кількості відкритих укриттів і вказівних знаків, що ведуть до укриття, але потребує покращення маркування напрямків руху до укриттів, доступність укриттів для маломобільних груп населення, а також покращення внутрішніх умов захисних споруд та забезпечення базових потреб (запас води, світло, вентиляція повітря, туалет і місця для сидіння).

На серпень 2023 року третина киянок і киян була незадоволена якістю облаштування укриттів/бомбосховищ у Києві: 30,3% вважали, що облаштування їх є неякісним (17,5% — «скоріше не якісними» та 13,8% — «не якісними»), і лише 15,6% киянок і киян вважали, що якість облаштування укриттів є «задовільною». На грудень 2023 року третина (31%) узагалі не користувалася бомбосховищами чи укриттями та більш як третина — пунктами обігріву (незламності) (42,9%). З перших місяців повномасштабної війни столичний метрополітен працює як об'єкт подвійного призначення, який також є надійним цілодобовим укриттям для населення. Під час повітряної тривоги на вхід працюють усі вестибюлі 46 підземних станцій метрополітену.

За інформацією Департаменту муніципальної безпеки КМДА, територіальна автоматизована система централізованого оповіщення Києва використовує 151 електросирену для подання сигналу «Увага всім» на всі райони міста. Водночас із посиленням військової агресії запрацювали мобільні сервіси для оповіщення населення. Для киянок і киян, які використовують застосунок «Київ Цифровий», працює система оповіщення про початок повітряної тривоги і її відбій. Також про тривогу та відбій сповіщає офіційний Telegram-канал КМДА.

На запитання «Як би ви оцінили рівень своєї підготовки з безпеки під час війни?» майже більшість киянок і киян оцінює його як «задовільний» (44,4%) та щоп'ята/ий киянка/ин — як «незадовільний» (21,7%). За результатами дослідження КНДУ «НДІРоМ» «Гендерний аналіз безпекових викликів у м. Києві: виявлення ресурсів та можливостей для запобігання та вчасного реагування на такі виклики», для киянок і киян є вкрай важливими забезпечення роботи та доступності медичних послуг в умовах воєнного стану (88,2%), облаштування освітніх закладів укриттями та бомбосховищами (82,7%), забезпечення роботи громадського транспорту в умовах воєнного стану (79,9%), надання гуманітарної допомоги соціально вразливим верствам в умовах

воєнного стану (73,1%), розгортання наявних і будівництво нових бомбосховищ або укриттів (72,7%) та надання соціальної підтримки й допомоги (72,8%).

По-друге, для киянок і киян є важливими такі заходи запобігання безпековим викликам та реагування на них: облаштування вбиралень у громадських місцях (66,1%), дотримання публічності й прозорості діяльності владних структур щодо запобігання безпековим викликам та реагування на них (64,1%), забезпечення бомбосховищ та укриттів водою, туалетами, ковдрами, зручними меблями тощо (62,7%), регулярні обстеження рівня доступності, умов перебування для жінок із дітьми, жінок і чоловіків похилого віку, з інвалідністю та інших вразливих груп населення в бомбосховищах та укриттях Києва (62,2%), маркування бомбосховищ та укриттів позначками й дорожньою розміткою із зазначенням відстані до них (61,8%).

По-третє, для киянок і киян є важливим інформування про алгоритми дій відповідно до рівня загрози та кризової ситуації (59,2%), розгортання та обладнання пунктів обігріву (незламності) в зимовий період (59,7%), будівництво в місті захисних споруд цивільного захисту з урахуванням гендерного та інклюзивного підходу, загроз і ризиків, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями та бойовими діями (55,9%), удосконалення системи оповіщення під час безпекових загроз з урахуванням інклюзивного підходу (51%).

3.2. Кримінальні правопорушення

З 2021 до 2023 року в столиці поступово збільшується кількість жінок, потерпілих від кримінальних правопорушень (табл. 3.1.1).

Таблиця 3.2.1. Кількість осіб, які потерпіли від кримінальних правопорушень, за статтю

	2021 рік	2022 рік	9 місяців 2023 року
Кількість осіб, які потерпіли від кримінальних правопорушень, усього	17 913	15 753	18 268
з них жінок	3 975	3 519	5 483

Щодо кількості потерпілих від зґвалтувань за статтю під час моніторингу Єдиного реєстру досудових розслідувань у столиці з 1 січня до 31 грудня 2021 року зафіксовано 17 кримінальних правопорушень, з 1 січня до 31 грудня 2022 року — 13 кримінальних правопорушень, з 1 січня до 30 вересня 2023 року — 12 кримінальних правопорушень. На постійному контролі відділу розслідування злочинів, вчинених проти життя та здоров'я особи, перебуває стан розслідування кримінальних проваджень за статтею 126-1 «Домашнє насильство». Кількість кримінальних правопорушень за цією статтею має тенденцію до збільшення: у 2021 році зареєстровано 48 кримінальних правопорушень, у 2022 році — 49 кримінальних правопорушень, за дев'ять місяців 2023 року — 76 кримінальних правопорушень. За дев'ять місяців 2023 року виявлено 7 фактів кримінальних правопорушень за статтею 149 ККУ «Торгівля людьми» (потерпілими є сім жінок).

У 2023 році в столиці посилено роботу зі зверненням громадян про вчинення домашнього насильства: територіальні управління поліції розглянули приблизно 34,3 тис. звернень та до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень притягнули 9 780 осіб. У 10 районах міста функціонують сектори з протидії домашньому насильству. У 2023 році здійснено 20 800 виїздів за телефонними викликами поліції, задокументовано 364 кримінальних порушення, складено 11 764 адміністративних протоколи за статтею 173-2, винесено 7694 термінових заборонних приписів, взято на облік кривдників 9 074 особи. На міську цілодобову службу «Телефон довіри» надійшло 4 931 звернення: від жінок — 4 099 звернень, від чоловіків — 832 звернення.

На спецлінію «102» Головного управління Національної поліції у м. Києві у 2021–2023 роках надходили переважно повідомлення про домашнє й сексуальне насильство. Динаміка викликів щодо сексуального насильства тяжіє до збільшення. Найбільша кількість повідомлень фіксується в Деснянському, Дніпровському та Святошинському районах столиці (табл. 3.2.1).

Таблиця 3.2.2. Характер викликів на спецлінію «102» у 2021, 2022 та протягом дев'яти місяців 2023 року

	Домашнє насильство			Сексуальне насильство		
	2021 рік	2022 рік	9 міс. 2023 року	2021 рік	2022 рік	9 міс. 2023 року
Голосіївське УП	3 960	3 010	2 381	4	9	10
Дарницьке УП	6 913	5 162	3 886	8	6	9
Деснянське УП	7 934	5 943	4 207	4	4	3
Дніпровське УП	8 208	6 705	5 164	5	6	9
Оболонське УП	5 340	4 127	2 956	1	7	7
Печерське УП	1 250	976	883	1	0	3
Подільське УП	3 645	2 871	2 119	2	7	3
Святошинське УП	7 506	5 950	4 593	6	6	8
Солом'янське УП	5 268	4 154	3 183	4	6	3
Шевченківське УП	4 125	3 328	2 384	3	6	4
Усього	54 149	42 226	31 756	38	57	59

3.3. Гендерно зумовлене та інші види насильства

З 1 квітня 2023 року функції з питань запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі передано від служби у справах дітей та сім'ї до Департаменту соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (КМДА). З метою забезпечення узгодженої міжгалузевої співпраці щодо реалізації державної політики з питань запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми відповідно до розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 1 вересня 2016 року № 795 (зі змінами, внесеними розпорядженням Київської міської військової адміністрації від 1 вересня 2023 року № 674) у столиці створена та діє Київська міська координаційна рада з питань запобігання домашньому насильству, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми.

8 грудня 2023 року відбулося засідання Київської міської координаційної ради з питань запобігання домашньому насильству, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми, на якому було розглянуто питання вдосконалення механізму взаємодії суб'єктів у сфері протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі, надання ефективної допомоги постраждалим від домашнього насильства особам похилого віку та особам з інвалідністю, які потребують сторонньої допомоги чи мають психічні розлади, організацію роботи з питань запобігання домашньому насильству в закладах освіти Києва тощо.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 2 червня 2023 року № 559 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2023 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» скликано комісію для схвалення пропозицій щодо розподілу у 2023 році обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (розпорядження Київської міської військової адміністрації від 19 вересня 2023 року № 723).

У підпорядкуванні Департаменту соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) перебуває Київський міський центр гендерної рівності, протидії та запобігання насильству, метою якого є діяльність, спрямована на реалізацію рівних прав та можливостей жінок і чоловіків шляхом забезпечення гендерної рівності в усіх сферах суспільного життя, реалізації соціально-освітніх програм та курсів, надання соціальних послуг особам, що постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, насильства, зокрема й сексуального, пов'язаного зі збройним конфліктом.

Також на базі Центру налагоджено роботу спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб:

- міська цілодобова служба «Телефон довіри» із запобігання та належного реагування на випадки звернень стосовно домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в Києві, на яку протягом 2023 року надійшло 4 931 звернення: 4 099 — від жінок, 832 — від чоловіків;
- 2 кімнати кризового реагування для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, послугами яких за 2023 рік скористалися 252 особи (з них 144 жінки, 7 чоловіків, 101 дитина);
- 2 притулки для жінок, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у яких за 2023 рік перебувало 35 осіб (з них 18 жінок, 17 дітей);
- денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у якому за 2023 рік надано послуги 417 особам;
- 1 мобільна бригада соціально-психологічної допомоги особам, що постраждали від домашнього насильства, насильства за ознакою статі, та 4 мобільні бригади соціально-психологічної підтримки постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, створені в співпраці міської влади та Фонду ООН у галузі народонаселення, які протягом 2023 року прийняли понад 1 198 викликів постраждалих від домашнього насильства, зокрема й сексуального та психологічного.

Також при 6 районних у місті Києві державних адміністраціях діють центри у справах сім'ї та жінок.

За даними інформаційно-аналітичної довідки щодо соціального захисту окремих категорій населення м. Києва (станом на 1 січня 2024 року), у межах виконання міської цільової програми «Запобігання та протидія домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі на 2022-2024 роки», затвердженої рішенням Київської міської ради від 27 травня 2021 року № 1238/1279, у 2023 році було здійснено такі інтервенції:

- Надання соціальних послуг особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Забезпечення діяльності спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб (мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, денного центру соціально-психологічної допомоги, цілодобової служби «Телефон довіри», кризових кімнат, притулків для постраждалих) — профінансовано 26 761,9 тис. грн, надано соціальні послуги 11 205 особам.
- Розширення переліку соціальних послуг шляхом створення спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб (денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, дружньої до дитини кімнати для опитування (дітей, які постраждали від насильства) — профінансовано 11 088 тис. грн (кошти спрямовано на ремонтні роботи приміщення за адресою: м. Київ, вул. Ілленка, 20).

- Забезпечення невідкладного реагування на звернення, які надійшли до кол-центру, щодо випадків домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Моніторинг звернень, які надходять до кол-центру, — профінансовано 224,7 тис. грн, охоплено послугами 1 198 осіб.
- Здійснення заходів психологічної допомоги та реабілітації (проведення психодіагностичної, психокорекційної та психотерапевтичної роботи) з особами, постраждалими від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, — профінансовано 204,9 тис. грн, заходами охоплено 171 особу.
- Забезпечення надання допомоги постраждалим особам, зокрема й недієздатним особам, особам з інвалідністю та дітям за місцем звернення, — проведено тренінг для 10 постраждалих від домашнього насильства жінок, фінансування становило 76,5 тис. грн;
- Проведення навчань із міжвідомчого реагування на випадки домашнього насильства, насильства за ознакою статі та жорстокого поводження з дітьми, що регулюються законами України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок» та іншими законодавчими актами, спрямованими на розв'язання зазначеної проблеми, — профінансовано заходів на 178,0 тис. грн, проведено 40 семінарів, охоплено заходами 1372 особи.
- За пунктом МЦП 3.8 «Розробка методичних матеріалів, тренінгових програм та проведення тренінгів з ненасильницького розв'язання конфліктів у сімейних та міжособистісних відносинах для сімей, які перебувають в процесі розлучення» — профінансовано 86,6 тис. грн, проведено 4 тематичних тренінги, охоплено заходами 125 осіб.
- Проведення круглих столів, конференцій, форумів, конгресів, спрямованих на підвищення рівня обізнаності населення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, руйнацію негативних стереотипів і формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі сімейних відносин, — профінансовано 260,0 тис. грн, проведено 9 заходів, охоплено заходами 270 осіб.
- Проведення інноваційних заходів із залученням відомих осіб у межах Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» (флешмоби, семінари, зустрічі) — проведено 1 захід, фактичне фінансування становило 149,0 тис. грн.

У 2023 році в межах міської цільової програми «Запобігання та протидія домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі на 2022–2024 роки» отримали соціальні послуги 11 205 осіб (розподілу за статтю немає), проведено тренінги та заходи, спрямовані на запобігання та протидію домашньому насильству.

Щодо надання медичної допомоги, психологічної та економічної підтримки, а також соціальної інтеграції та створення умов для соціального зцілення в листопаді 2022 року в партнерстві з Фондом ООН у галузі народонаселення на базі денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, Київського міського Центру гендерної рівності, запобігання та протидії насильству відкрито центр допомоги врятованим. У центрі можуть отримати комплексну соціально-психологічну підтримку відповідно до потреб люди, які виїхали із зони активних бойових дій та/або тимчасово окупованих територій.

У червні 2023 року за підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення на лівому березі на базі денного центру соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, Київського міського Центру гендерної рівності, запобігання та протидії насильству відкрито простір «Вільна» (вул. Райдужна, 6А). У березні 2024 року відкрито простір «Вільна» на правому березі на базі Київського міського Центру

гендерної рівності, запобігання та протидії насильству (вул. Ілленка, 20). У просторах «Вільна» для жінок пільгових категорій проводять лекції, спортивні й творчі заходи, заняття з психологом.

За кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, у 2023 році створено спеціалізовані служби первинного соціально-психологічного консультування у Святошинському та Дарницькому районах і відремонтовано приміщення для створення укриття для постраждалих, які перебувають у притулку для жінок, що постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

У 2024 році заплановано відкриття нового денного центру соціально-психологічної допомоги переважно мешканцям Голосіївського, Печерського та Солом'янського районів на вул. Стельмаха, 6А. У новому закладі надаватимуть соціальні послуги особам, які постраждали від будь-яких форм насильства, зокрема й спричиненого збройним конфліктом, торгівлі людьми, сексуальних домагань (також внутрішньо переміщеним особам). Основними напрямками роботи центру буде надання безоплатної первинної правової допомоги, психологічної та психотерапевтичної підтримки та тимчасове розміщення зазначених осіб.

Завдяки злагодженій взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству, співпраці фахівців, які надають соціальні послуги постраждалим особам, відкриттю спеціалізованих служб, створенню секторів протидії домашньому насильству районних управлінь поліції ГУ Національної поліції в місті Києві, а також проведенню інформаційно-просвітницьких заходів кількість звернень щодо вчинення домашнього насильства в Києві зменшилася (табл. 3.2.2). Але простежується тенденція до збільшення надання соціальних послуг постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб (табл. 3.2.3).

Таблиця 3.2.2. Кількість звернень у Києві з питань вчинення домашнього насильства, що надійшли впродовж 2022 року – I кварталу 2024 року

Рік	Усього	З них		
		від жінок	від чоловіків	від дітей
2022	33 094	24 166	8 548	343
2023	22 840	14 626	7 707	507
I квартал 2024	3 272	2 157	923	192

Таблиця 3.2.3. Кількість наданих соціальних послуг постраждалим від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб упродовж 2022 року – I кварталу 2024 року

Рік	Міська цілодобова служба «Телефон довіри»	Кімнати кризового реагування для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	Притулки для жінок, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	Мобільні бригади соціально-психологічної підтримки постраждалих від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі
2022	2 879	118	35	645
2023	4 931	252	35	3 960
I квартал 2024	4 106	73	24	1 416

У 2023 році в громаді немає осіб, які звернулися по допомогу через випадки сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом (СНПК). Водночас треба розуміти, що кількість потенційних звернень щодо випадків СНПК буде зростати разом зі звільненням окупованих територій. Тому громада повинна мати апробовані інструменти застосування комплексного інтегрованого підходу щодо належного реагування на випадки СНПК та кваліфікованих фахівчинь/ців для надання допомоги й захисту особам, постраждалим від СНПК, партнерів з-поміж НУО для формування пулу надійних та якісних сервісів, відпрацювання алгоритмів взаємодії суб'єктів, залучених у систему допомоги особам, постраждалим від СНПК, у столиці. Немає розширених даних щодо насильства проти сексуальності, гендерної ідентичності чи гендерного самовираження лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів, квір, інтерсексуалів та асексуалів (ЛГБТКІА+), що потребує додаткового аналітичного вивчення та узагальнення.

3.3. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА. Інформування киянок і киян про актуальні практичні питання розбудови гендерної політики, підтримки мешканками/цями громади емоційного здоров'я та реагування на безпекові виклики, спричинені війною, протидії та запобігання насильству

ЩОДО актуальних практичних питань гендерної політики

У 2023 році в межах міської цільової програми на 2022–2024 роки «Київ — місто рівних можливостей» проведено 29 навчальних заходів, охоплено 1 085 державних службовців, фахівців бюджетних і комунальних установ та закладів, проведено 3 тематичні соціологічні дослідження: «Ресурси та потреби стосовно соціально-психологічної підтримки киян в умовах воєнного стану»; «Залучення жінок до розробки місцевих політик, участі у прийнятті рішень та врегулюванні конфліктів у війну та післявоєнне відновлення»; «Гендерний аналіз безпекових викликів у м. Києві: виявлення ресурсів та можливостей для запобігання та вчасного реагування на такі виклики». Також розроблено рекомендації щодо розбудови системи ментального здоров'я в Києві, реалізовано інформаційно-просвітницький проєкт «Будь в ресурсі» на ТК «Київ», охоплено 21 445 киянок і киян (розподілу за статтю немає).

Щоб підвищити гендерні компетенції, для фахівців структурних підрозділів/установ/організацій та районних у місті Києві державних адміністрацій, відповідальних за реалізацію заходів із питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, організовано навчання на теми: «Гендерно орієнтоване врядування» (охоплено 58 осіб); «Гендерна політика в публічному управлінні України та країн Європейського Союзу» (охоплено 30 осіб).

З метою розширення можливостей кола зацікавлених сторін для вирішення проблем, з якими стикаються жінки в Україні внаслідок війни та в післявоєнний час у процесах відновлення, організовано навчальні тренінги для ключових осіб з-поміж державних службовців, органів безпеки та охорони, громадського сектора, які працюють у цьому напрямі, — «Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом: надання комплексної допомоги постраждалим» для лікарів, державних службовців та фахівців соціальних служб міста, які залучені або можуть бути залучені до роботи із запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом (охоплено 47 фахівців), і навчальні заходи для Коаліції «Київ-1325», яка об'єднала понад 23 громадських організації, представників органів міської влади, безпеки та поліції, для реалізації плану заходів із виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», спрямованої на забезпечення активної участі жінок у миротворчих процесах і конфліктному врегулюванні, а також на запобігання гендерному насильству й зміцнення ролі жінок у суспільстві та політиці (охоплено понад 100 осіб).

ЩОДО підтримки мешканцями громади емоційного здоров'я та реагування на безпекові виклики, спричинені війною

З метою створення сервісів і послуг, що зможуть підтримати киянок і киян, які постраждали внаслідок збройної агресії РФ проти України, у місті з 4 березня 2023 року впроваджується пілотний проєкт — тренінгова платформа психологічної підтримки «Київський центр стресостійкості». Метою діяльності центру є психосоціальна підтримка фахівців, які забезпечують життєдіяльність міста, працюють у сфері критичної інфраструктури, надають послуги населенню (перша контактна лінія), за допомогою проведення групових та індивідуальних консультацій, тренінгів, семінарів тощо. Навчальні програми допомагають відпрацювати навички першої психологічної допомоги, зміцнити стресостійкість колективів, засвоїти техніки стабілізації психоемоційного стану.

Центр працює за підтримки Ізраїльської коаліції травми (ІТК) у межах підписаного Меморандуму про співробітництво щодо заходів зі зміцнення стійкості громади міста Києва від 30 січня 2023 року № 2. У співпраці з ІТК організовано сертифіковане навчання 5 тренерів-психологів, які надають психоедукаційні послуги для організацій критичної інфраструктури, соціальної та освітньої сфери Києва.

Розроблено та/або адаптовано програми надання першої психологічної допомоги: «Управління стресом для здоров'я»; «Самодопомога та навички психологічної підтримки в кризових ситуаціях»; «Стани військовослужбовців та взаємодія з ними»; «Адаптація ветеранів у колектив»; «Як працювати з людьми, які втратили рідних»; «Як зберегти себе в умовах стресу»; «Ресурси особистості як способи подолання стресових подій»; «Як запобігти/зарядити вигоранню», відповідно до яких із квітня до грудня 2023 року на базі Київського центру стресостійкості організовано та проведено навчання:

- для медичних працівників первинної ланки (охоплено 478 фахівців);
- фахівців КП «Київтеплоенерго», ПрАТ «АК «Київводоканал» (охоплено 456 осіб), а також для фахівців управління персоналу КП «Київтеплоенерго» — тренінг «Адаптація ветеранів у колектив» (39 осіб);
- працівників соціальної сфери, Київського міського територіального центру комплектування та соціальної підтримки (охоплено 693 особи);
- освітян (учителів загальноосвітніх навчальних закладів Києва, керівників управлінь освіти районних у місті Києві державних адміністрацій та їх заступників) (охоплено 169 осіб);
- ювенальної поліції (охоплено 48 осіб);
- організовано навчання з підготовки тренерів для 30 соціальних працівників-практиків Києва та для 20 працівників Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф міста Києва (тренінг «Курс з підготовки тренерів по роботі з офіційними протоколами надання першої психологічної допомоги під час кризової ситуації та травматичних подій»).

Також Київський міський центр гендерної рівності, протидії та запобігання насильству розробив проєкт «Підтримка сімей військовослужбовців». У межах проєкту протягом жовтня-грудня 2023 року фахівці центру проводили психологічні тренінги та майстер-класи для дружин військовослужбовців.

Комунальне некомерційне підприємство виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) «Центр комунікації» в приміщеннях Vcentri HUB Шевченківського (вул. Володимирська, 51Б), Оболонського (пр-т Оболонський, 22А) та Голосіївського районів (вул. Велика Китаївська, 83)

впродовж 2023 року провело заходи психологічної допомоги, спрямовані на підтримку та реабілітацію внутрішньо переміщених осіб та осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, а також мешканців Києва.

Задля визначення шляхів забезпечення міжвідомчої координації та взаємодії органів виконавчої влади, громадянського суспільства в розробці та втіленні на практиці конкретних механізмів доступності психосоціальної послуги для цивільного населення міста в листопаді та грудні 2023 року за ініціативи заступниці голови Київської міської державної адміністрації Марини Хонди проведено дві стратегічні сесії з впровадження заходів ментального здоров'я в Києві в межах реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

ЩОДО протидії та запобігання насильству

Київський міський голова Віталій Кличко затвердив План заходів з підготовки та проведення у 2023 році щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» (з 25 листопада до 10 грудня). У межах проведення акції:

- Київський міський центр гендерної рівності, протидії та запобігання насильству 24 листопада 2023 року в Українському домі провів перформанс, у якому взяли участь студенти НУБіП;
- у партнерстві з громадським об'єднанням «Мій голос» реалізовано просвітницький проєкт «Говорити! Розірвати коло агресії і насильства» — інтерв'ю з десятьма фахівцями, дотичними до питань гендерно зумовленого насильства, зокрема й з представниками міської влади та громадськості, і розміщення їх на YouTube-каналі та сайті громадської організації «Мій голос» (<https://www.youtube.com/@miiholos>);
- Київський міський центр соціальних служб надрукував і розповсюдив 3000 буклетів «Київ — місто, вільне від домашнього насильства», розповсюдив 1710 друкованих інформаційних матеріалів щодо запобігання та протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству (буклети, брошури, пам'ятки, кишенькові довідники та методичні буклети для фахівців).

Задля поширення інформації про домашнє насильство суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі; про права, заходи та соціальні послуги, які надають різні суб'єкти; про категорії осіб, які можуть ними скористатися, та порядок отримання таких послуг; про відповідальність кривдників — на субвебсторінках районних у місті Києві державних адміністрацій та офіційних сторінках у соціальних мережах розміщені та постійно оновлюються інформаційні матеріали з питань запобігання та протидії домашньому насильству в умовах воєнного часу, надається інформація про проведені заходи й поради, як уберегтися від домашнього та гендерно зумовленого насильства. Відповідальні фахівці структурних підрозділів ведуть діалог із територіальною громадою через участь у теле- та радіоефірах, розповсюдження друкованих інформаційних буклетів із контактами установ та переліком послуг, які постраждали особи можуть отримати.

Департамент соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) розміщує інформацію щодо протидії домашньому насильству на офіційному вебпорталі в розділі «Діяльність — Запобігання та протидія домашньому насильству» та на офіційній сторінці у Facebook.

Департамент суспільних комунікацій виконавчого органу КМДА спільно з комунальними медіа (комунальне підприємство Київської міської ради «Телекомпанія «Київ», комунальне підприємство «Радіостанція «Голос Києва»), комунальним підприємством Київської міської ради «Київінформ» та комунальним некомерційним підприємством виконавчого органу КМДА «Центр комунікації» на власних цифрових платформах забезпечує висвітлення питань протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі.

Київський міський центр соціальних служб протягом 2023 року проводив довготривалу інформаційну кампанію щодо популяризації послуг і діяльності за напрямом допомоги особам з інвалідністю в територіальній громаді столиці. На офіційному сайті мережі центрів соціальних служб м. Києва (<https://kmcss.kyiv.ua>) тему висвітлювали в новинах та окремому постійному розділі «Протидія домашньому насильству та торгівлі людьми». Здійснено друк і розповсюдження двох видів флаєрів у кількості 5 000 екземплярів щодо соціальних послуг мережі центрів соціальних служб м. Києва, зокрема й щодо протидії домашньому насильству. Загалом протягом 2023 року силами мережі центрів соціальних служб м. Києва підготовлено 796 одиниць матеріалів щодо протидії насильству, якими охоплено 168 109 осіб; з урахуванням власних друкованих матеріалів створено 11 696 одиниць, охоплено 179 009 осіб.

4. ГЕНДЕРНІ РОЗРИВИ У СФЕРАХ

4.1. Освіта

Охоплення дітей закладами дошкільної освіти в столичній громаді на початок 2023 року становило 55% (65% у 2021 році). У 723 закладах дошкільної освіти перебувало 90,1 тис. дітей, порівняно зі 103,2 тис. у 2021 році. Охоплення закладами дошкільної освіти дітей різних вікових груп у Києві у 2022 році: 0–2 роки — 13,1%; 3-4 роки — 77,1%; 3-5 років — 74,5%; 5 років — 69,8% та 6 років — 11,5%. 99,2% штатних педагогічних працівників у ЗДО — жінки. У 2022 році у віці до 35 років — 2 184 жінки, від 36 до 60 років — 7 806 жінок, 61 рік і старше — 1 885 жінок.

За кількістю дітей окремих категорій у закладах дошкільної освіти на кінець 2022 року в Києві перебувало — 88 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; 777 дітей з інвалідністю; 4 820 дітей з особливими освітніми потребами; 484 дитини в інклюзивних групах. На кінець 2022 року в Києві працювали 592 ЗДО державної та комунальної власності (в них 86 420 дітей) та 131 приватної власності (в них 3 671 дитина). Залежно від району міста кількість ЗДО з інклюзивними групами становить від 10 до 50% (табл. 4.1.1). У 2022 році в ЗДО навчалося 4 902 дитини в групах спеціального призначення, з них — 64 дитини з порушеннями слуху, 2755 — мови, 1028 — зору, 92 — інтелекту, 553 — опорно-рухового апарату, 410 — затримки психічного розвитку. На 1 січня 2023 року кількість закладів, які мають групи короткотривалого перебування — 44, кількість груп короткотривалого перебування — 84, усього в групах короткотривалого перебування здобувають дошкільну освіту 619 дітей.

Таблиця 4.1.1. Кількість закладів дошкільної освіти з інклюзивними групами за районами міста

Район	Кількість закладів дошкільної освіти					
				з інклюзивними групами		
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Голосіївський	49	51	51	21	25	21
Дарницький	61	61	62	19	19	28
Деснянський	67	67	67	9	10	15
Дніпровський	73	74	74	11	11	20
Оболонський	58	58	58	10	10	11
Печерський	27	27	27	3	3	3
Подільський	37	37	37	4	6	14
Святошинський	54	55	55	7	16	22
Солом'янський	60	60	60	9	9	6
Шевченківський	54	54	54	15	12	11

У громаді на 1 січня 2024 року існує черга дітей до комунальних закладів дошкільної освіти, яка формується в системі електронного запису дітей до комунальних закладів дошкільної освіти територіальної громади міста Києва «СЕ ЗДО». За районами міста фіксуються черги зарахування дітей до ЗДО. За оцінками учасників ФГД — експертів жіночих ГО Коаліції «Київ-1325» у ЗДО столиці є дефіцит місць, як для дітей-киян, так і дітей-ВПО, зокрема до ЗДО, які оснащені укриттями/сховищами. На початок 2023 року в черзі до закладів дошкільної освіти було 1526 заявок, зокрема від ВПО — 328 заявок (табл. 4.1.2).

Таблиця 4.1.2. Кількість дітей, які стоять у черзі до закладів дошкільної освіти, за статтю*/районами міста, зокрема й ВПО

Район	Кількість заявок у черзі до комунальних закладів дошкільної освіти					
	усього, осіб			ВПО, осіб		
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2021 рік	2022 рік	на 8 лютого 2024 року
Голосіївський	192	439	177	–	–	43
Дарницький	397	735	396	–	–	141
Деснянський	69	204	106	–	–	7
Дніпровський	172	382	147	–	–	37
Оболонський	141	291	132	–	–	24
Печерський	55	93	49	–	–	10
Подільський	122	294	112	–	–	14
Святошинський	107	220	89	–	–	29
Солом'янський	271	422	164	–	–	25
Шевченківський	102	236	154	–	–	30

На початок 2023/24 навчального року в столиці налічувалося 3 320 закладів загальної середньої освіти, з них державної та комунальної власності — 432 (у них навчалося 295 517 учнів та викладало 21 660 учителів) та приватної — 158 (у них навчалося 40 906 учнів та викладало 3 320 учителів). Серед учнів, які навчалися в закладах загальної середньої освіти, на початок 2023/24 навчального року за окремими категоріями: 5 823 — діти з інвалідністю; 1 592 — діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; 3 560 — діти, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС (розподілу за статтю немає). Серед учнів закладів загальної середньої освіти 76,9% продовжили навчання в 10 класі у 2023/24 навчальному році. Частка закладів загальної середньої освіти в Києві, у яких створено STEM/STEAM-центри, класи, у 2023/24 навчальному році становить 25%.

З 2021 року в громаді збільшуються класи з інклюзивним навчанням у закладах загальної середньої освіти: у 2021 році — 1 125 класів, у 2022 році — 1 294 класи, у 2023 році — 1 588 класів. Частка закладів загальної середньої освіти, у яких створено класи з інклюзивною формою навчання, у 2023 році становила 62%.

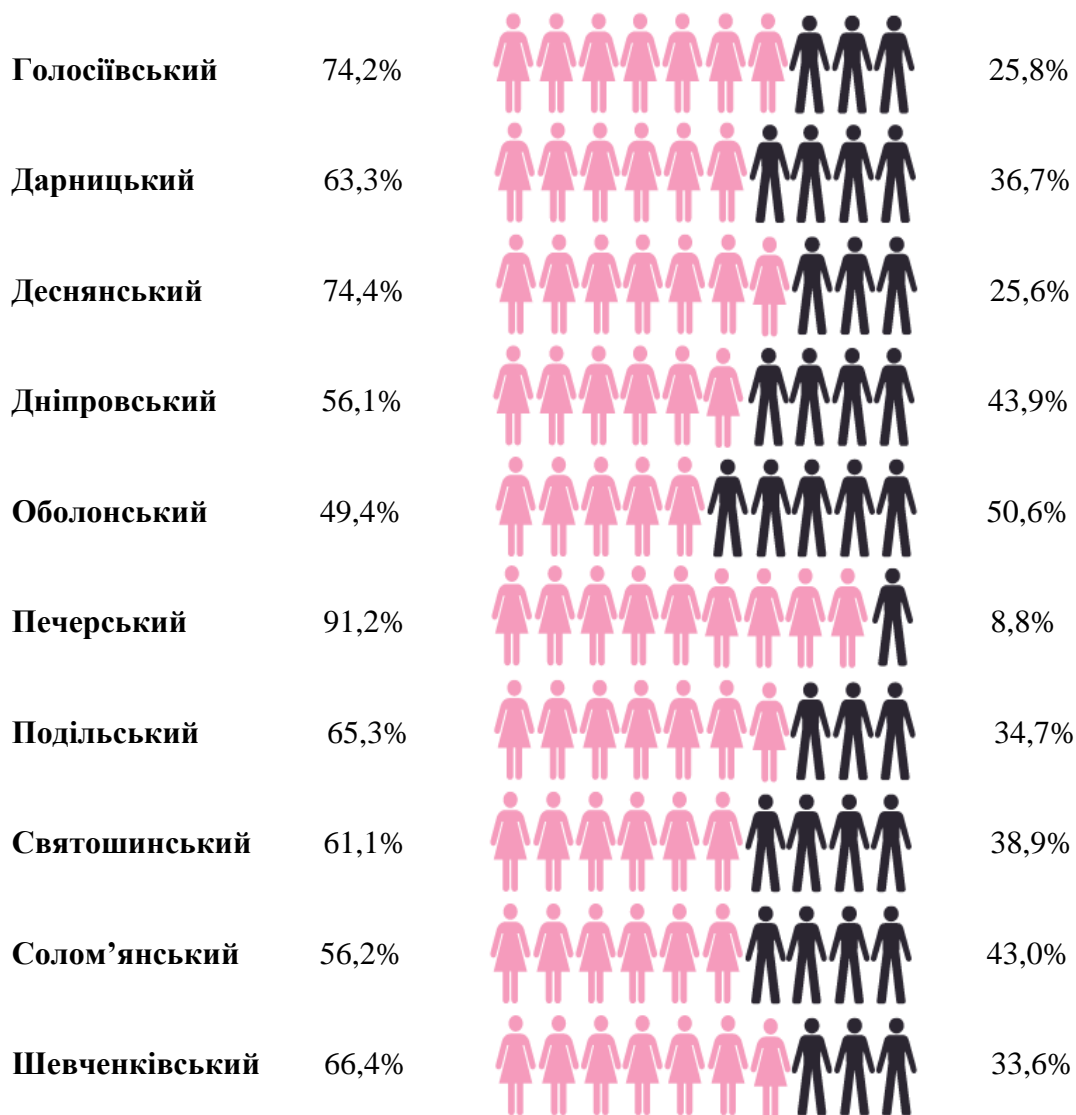
Під час проведення тематичної ФГД лідерки жіночих ГО столиці відзначали неможливість влаштування дітей у заклади загальної середньої освіти через дефіцит закладів із бомбосховищами/укриттями та відповідно місць у закладах середньої освіти.

Частка закладів освіти, облаштованих найпростішими укриттями й захисними спорудами цивільного захисту, у 2023–2024 роках — 86%. За інформацією районних у місті Києві державних адміністрацій, на 1 січня 2024 року відповідно до наявних актів рекомендовані/рекомендовані із зауваженнями найпростіші укриття 886 закладів освіти (88%). За районами міста наявність укриттів цивільного захисту в навчальних закладах щодо кількості навчальних закладів: Голосіївський район — 85%, Дарницький — 77%, Деснянський — 98%, Дніпровський — 93%, Оболонський — 87%, Печерський — 75%, Подільський — 88%, Святошинський — 94%, Солом'янський — 90%, Шевченківський — 81%. У разі відсутності найпростішого укриття заклади укладають угоди щодо можливості використання укриттів сусідніх об'єктів господарювання, які територіально наближені до них і мають укриття з достатньою кількістю місць.

Рівень охоплення позашкільною освітою дітей та учнівської молоді Києва до їх загальної кількості у 2023/24 навчальному році становить 52%, водночас спостерігаються значні гендерні диспропорції щодо охоплення позашкільною освітою — за районами міста непропорційним є

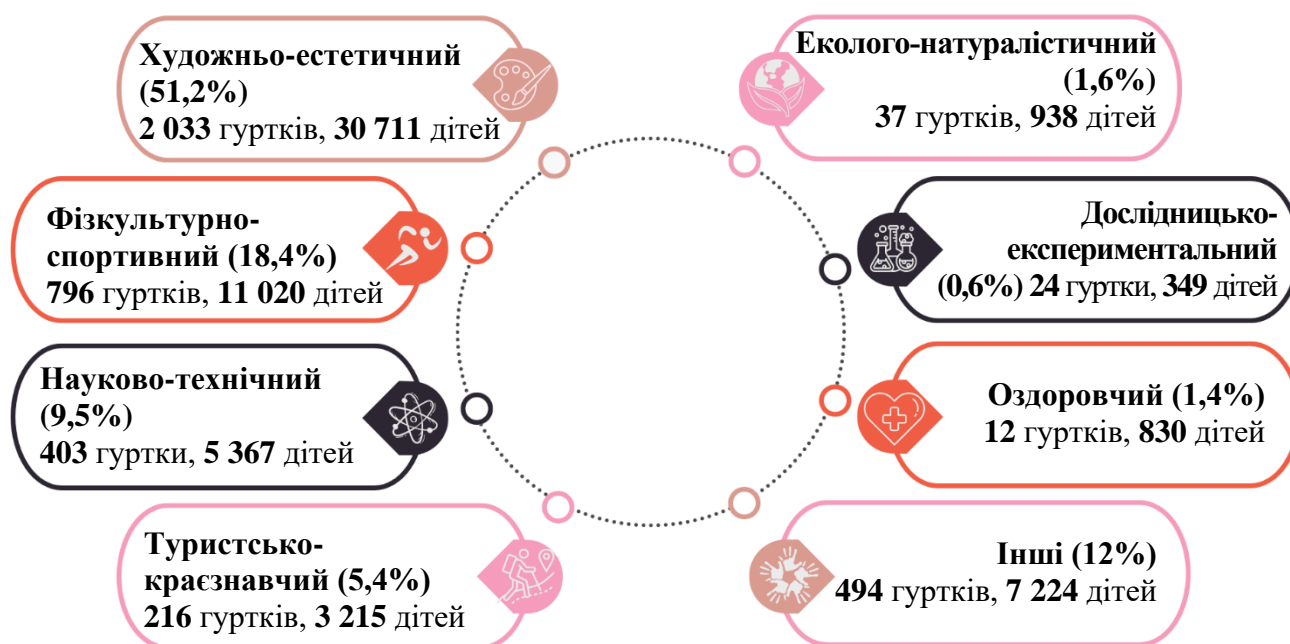
охоплення послугами, дівчата у два та більше разів переважають серед одержувачів послуг (інфогр. 4.1.1), художньо-естетичний напрям гурткової роботи переважає інші напрями (інфогр. 4.1.2), частка охоплення дітей та підлітків — ВПО становить лише 1,4%¹.

Інфографіка 4.1.1. Рівень охоплення позашкільною освітою дітей та учнівської молоді Кисва за районами

¹ 985 осіб із 70 335.

Інфографіка 4.1.2. Кількість гуртків та дітей від 6 до 18 років, зайнятих позашкільною освітою, за напрямами

З 24 лютого 2022 року у зв'язку з військовою агресією рф проти України освітній процес відбувається з використанням технологій дистанційного навчання, залежно від безпекової ситуації в місті.

Серед педагогічних працівників як у комунальних закладах професійної (професійно-технічної) освіти Києва, так і в закладах фахової передвищої освіти переважають жінки (70,2 та 76,6% відповідно). Серед керівників комунальних закладів вищої освіти (16 закладів) жінок 37,5%.

4.2. Охорона здоров'я

У галузі охорони здоров'я громади зберігається типова для країни горизонтальна гендерна сегрегація зайнятості зі значною перевагою жінок у складі працівників: у закладах первинної/вторинної/третинної ланки столиці лікарки становлять 87,1%. З 2021 до 2023 року в столичній громаді відбулося зменшення когорти лікарів у цілому (з 10 527 до 9 980 осіб) через зменшення кількості лікарок (з 7 335 до 6 712 осіб), яке частково компенсувалося збільшенням кількості лікарів-чоловіків (з 3 192 до 3 268 осіб) (табл. 3.22). За даними Департаменту охорони здоров'я, унаслідок війни не спостерігається зменшення кількості лікарів у закладах первинної ланки, зокрема й лікарок, але є незначне зменшення кількості лікарок в інших закладах здоров'я та відповідно збільшення кількості лікарів-чоловіків. Зменшення лікарів обох статей відбувається непропорційно за районами міста, кількість лікарів обох статей суттєво зменшилася в Шевченківському районі (з 2 104 до 1 729 осіб), Святошинському (з 1 046 до 981 особи) та Деснянському (з 1 072 до 972 осіб).

Рівень відвідувань лікарів, зокрема й профілактичних, за районами Києва поступається «доповномасштабному»: 84,2% у 2023 році проти 100% у 2021 році. За даними соціологічного дослідження КНДУ «НДІРом» «Моніторинг ефективності реалізації Стратегії розвитку міста Києва до 2025», ініційованого Департаментом економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (КМДА), якість медичних послуг приватних медичних закладів кияни оцінюють у 4,3 бала, доступність медичної допомоги для дітей — 4 бали, доступність медичної допомоги для вагітних і породіль — 4 бали, доступність екстреної медичної допомоги — 3,9 бала,

роботу сімейних лікарів — 3,9 бала. Нижчі оцінки дали кияни доступності вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги за направленнями — 3,4 бала, доступність медичної допомоги літнім людям — 3,4 бала, доступність третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги за направленнями — 3,1 бала та забезпечення хворих життєво необхідними лікарськими засобами — 2,9 бала.

Кількість лікарів усіх спеціальностей на кінець 2022 року (всіх лікарів із вищою медичною освітою на кінець року, зайнятих у лікувальних, санаторно-курортних, санітарних закладах, закладах соціального захисту, освіти, науково-дослідних інститутах, закладах, що здійснюють підготовку кадрів, в апараті управління закладів охорони здоров'я тощо) — 23 тис. осіб; кількість середнього медичного персоналу — 27,7 тис. осіб; кількість лікарняних ліжок (забезпечених необхідним устаткуванням і готових для приймання хворих, незалежно від того, зайняті вони чи ні) — 25,1 тис.; планова ємність амбулаторно-поліклінічних закладів (ураховано всі медичні заклади, що ведуть амбулаторне приймання: поліклініки, амбулаторії, диспансери, поліклінічні відділення лікарняних закладів, лікарські пункти охорони здоров'я тощо) — 83,5 тис.

Таблиця 4.2.1. Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом злоякісного новоутворення, за статтю та віковими групами

Вікові групи	Усього, осіб		Питома вага, %			
			жінки		чоловіки	
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
	9 491	9 942	56,6	57,6	43,4	42,4
у віці, років						
до 1	4	3	—	66,7	100,0	33,3
1–4	23	17	52,2	29,4	47,8	70,6
5–9	15	15	33,3	46,7	66,7	53,3
10–14	11	16	63,6	62,5	36,4	37,5
15–19	22	22	63,6	72,7	36,4	27,3
з них 15–17	7	20	71,4	75,0	28,6	25,0
20–24	47	39	63,8	59,0	36,2	41,0
25–29	76	70	67,1	72,9	32,9	27,1
30–34	193	153	71,5	69,3	28,5	30,7
35–39	258	276	70,9	74,6	29,1	25,4
40–44	391	393	76,0	71,8	24,0	28,2
45–49	531	544	66,7	70,8	33,3	29,2
50–54	632	663	61,4	61,2	38,6	38,8
55–59	971	1 032	57,8	57,0	42,2	43,0
60–64	1 320	1 437	52,3	54,9	47,7	45,1
65–69	1 591	1 648	49,3	55,6	50,7	44,4
70–74	1 436	1 642	52,2	53,0	47,8	47,0
75–79	838	808	55,8	53,5	44,2	46,5
80–84	834	832	55,3	53,2	44,7	46,8
85 і старше	298	332	58,4	56,9	41,6	43,1

Таблиця 4.2.2. Захворюваність злоякісними новоутвореннями²

	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17
Жінки/ дівчата	5 726	5 687	39	4 339	4 333	6	5 527	5 511	16
Чоловіки/ хлопці	4 216	4 184	32	3 297	3 286	11	4 360	4 346	14

Порівняно з «доповномасштабними» 2020 та 2021 роками в столичній громаді спостерігається збільшення захворюваності на активний туберкульоз: у 2023 році зареєстровано 883 випадки активного туберкульозу серед дітей і дорослих. Якщо порівнювати з 2022 роком, цей показник зріс на 11,5%. У 2023 році збільшилася тенденція захворювань у дітей та підлітків. Виявлено 27 випадків, а це на 19,2% більше, ніж попереднього року. Також спостерігається збільшення зареєстрованих випадків лікарсько-стійких форм туберкульозу на 41%. Медики кажуть, що на збільшення кількості хворих впливають різні фактори, зокрема активні воєнні дії, зниження економічного добробуту серед населення, міграційні процеси, постійні стреси тощо³.

Зберігається значно вищий рівень захворюваності на активну форму туберкульозу в чоловіків (у 2020 році — 64,5%, у 2021 році — 66,5%) за рівень захворюваності жінок (у 2020 році — 35,5%, у 2021 році — 33,5%), що є наслідком різного способу життя та моделей поведінки чоловіків і жінок. Аналіз захворюваності на активний туберкульоз у вікових когортах жінок і чоловіків у 2020–2023 роках показав наявність випадків дитячого туберкульозу в обох статевих групах, з тенденцією до зростання. Крім того, спостерігається швидке зниження захворюваності у вікових групах від 15 років обох статей, з більш прогресивною тенденцією в чоловіків. Водночас зниження рівня реєстрації туберкульозу серед жінок і чоловіків старшого віку є спорадичним (табл. 4.2.3, 4.2.4 та 4.2.5).

У 2022 році кількість діагностованих злоякісних новоутворень у жінок (4 339) була дещо більшою, ніж у чоловіків (3 297): у чоловіків частіше діагностували новоутворення органів травлення — 985 випадків у чоловіків і 927 у жінок; трахеї/бронхів/легень — 357 випадків у чоловіків і 154 в жінок; органів дихання та грудної клітки — 411 випадків у чоловіків і 170 у жінок; натомість у жінок частіше діагностували новоутворення статевих органів — 876 випадків у жінок і 573 в чоловіків; новоутворення шкіри — 392 випадки в жінок і 379 у чоловіків; лімфатичної та кровотворної системи — 246 випадків у жінок і 236 у чоловіків⁴. Загалом у 2023 році зберігалось співвідношення захворюваності на злоякісні новоутворення, порівняно з «доповномасштабним» періодом: до повномасштабної війни в Київській громаді рівень захворюваності жінок (у 2020 році — 56,6% та у 2021 році — 57,6%) на онкологічні хвороби є дещо вищим за рівень захворюваності чоловіків (у 2020 році — 43,4% та у 2021 році — 42,4%). Крім того, останніми роками у віці від 10 до 17 років та від 25 до 54 років частка жінок з онкологічними хворобами суттєво перевищувала частку чоловіків (табл. 4.2.1 та 4.2.2).

² Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

³ <https://suspilne.media/690260-na-kiivsini-stali-bilse-hvoriti-na-tuberkuloz>.

⁴ <https://medstat.kiev.ua/statistichni-zviti>.

Таблиця 4.2.3. Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу, за статтю та віковими групами

Вікові групи	Усього, осіб		Питома вага, %			
			жінки		чоловіки	
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
Усього	716	716	35,5	33,5	64,5	66,5
у віці, років						
до 1	—	—	—	—	—	—
1–4	2	—	50,0	—	50,0	—
5–9	4	1	50,0	—	50,0	100,0
10–14	3	1	33,3	100,0	66,7	—
15–17	10	7	60,0	42,9	40,0	57,1
18–24	37	35	56,8	51,4	43,2	48,6
25–34	170	128	41,2	43,0	58,8	57,0
35–44	230	243	27,8	28,8	72,2	71,2
45–54	122	118	21,3	25,4	78,7	74,6
55–64	83	99	34,9	27,3	65,1	72,7
65 і старше	55	84	61,8	42,9	38,2	57,1

Таблиця 4.2.4. Захворюваність на активний туберкульоз, кількість випадків⁵

	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17
Жінки/ дівчата	240	236	4	188	177	11	261	244	17
Чоловіки/ хлопці	476	471	5	416	406	10	560	549	11

Таблиця 4.2.5. Кількість хворих з уперше в житті встановленим активним туберкульозом, за статтю⁶

Рік	Усього
2021	716
2022	604
2023	821

Зростання захворюваності на ВІЛ/СНІД як серед жінок, так і серед чоловіків із 2022 року: у 2022–2023 роках, порівняно з періодом 2020-2021 роки, спостерігається зростання захворюваності на ВІЛ/СНІД. Частка ВІЛ-інфікованих чоловіків є більшою за частку ВІЛ-інфікованих жінок майже у два рази (61,4% проти 38,6% у 2021 році), так само частка чоловіків, які перебувають на обліку в медичних закладах громади, переважає частку жінок у два рази (67,6% проти 32,4% відповідно) (табл. 4.2.6, 4.2.7 та 4.2.8).

⁵ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

⁶ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

Таблиця 4.2.6. Чисельність ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД, за ознакою статі⁷

	ВІЛ-інфіковані ⁸					Серед них хворі на СНІД				
	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 ⁹ рік	2021 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 ¹⁰ рік	2021 рік
Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом										
Усього, осіб	1 725	1 824	1 669	1 391	1 258	508	537	409	256	202
жінки	606	664	601	475	464	165	188	129	83	78
чоловіки	1 119	1 160	1 068	916	794	343	349	280	173	124
Питома вага, %										
жінки	35,1	36,4	36,0	34,1	36,9	32,5	35,0	31,5	32,4	38,6
чоловіки	64,9	63,6	64,0	65,9	63,1	67,5	65,0	68,5	67,6	61,4
Чисельність осіб, які перебувають на обліку в медичних закладах, на кінець року										
Усього, осіб	12 840	13 728	13 340	14 364	14 893	2 799	2 954	2 860	2 972	2 925
жінки	5 144	5 435	5 234	5 561	5 737	851	936	926	964	949
чоловіки	7 696	8 293	8 106	8 803	9 156	1 948	2 018	1 934	2 008	1 976
Питома вага, %										
жінки	40,1	39,6	39,2	38,7	38,5	30,4	31,7	32,4	32,4	32,4
чоловіки	59,9	60,4	60,8	61,3	61,5	69,6	68,3	67,6	67,6	67,6

Таблиця 4.2.7. Захворюваність на ВІЛ/СНІД, за статтю та віковими групами¹¹

Рік	Усього	Чоловіки	Жінки	У тому числі діти
2021	14 893	9 156	5 737	544 (317 дітей на моніторингу)
2022	18 578	11 135	7 443	539 (303 на моніторингу)
2023	19 024	11 349	7 675	463 (224 на моніторингу)

Таблиця 4.2.8. Уперше встановлено діагноз ВІЛ (дані з урахуванням іноземців), за статтю

Рік	Усього	Чоловіки	Жінки	У тому числі діти
2021	1 104	712	399	8
2022	858 ¹²	572	295	4
2023	1 125	699	426	6

Захворюваність на гепатит С в столичній громаді у 2023 році, порівняно з 2021 роком, зросла в три з половиною рази. Імовірно, поширення хвороби передусім пов'язане з недотриманням правил гігієни в часи війни та міграційними процесами (табл. 4.2.9).

Таблиця 4.2.9. Захворюваність на гепатит С, обидві статті, у 2021–2023 роках

Рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Обидві статі	143	151	499

⁷ За даними Київської міської клінічної лікарні № 5, Київського міського центру профілактики та боротьби зі СНІДом та опортуністичними інфекціями.

⁸ Включно з особами, яких у тому самому році було вперше в житті визнано хворими на СНІД.

⁹ За даними КНП «Київський міський центр громадського здоров'я» виконавчого органу Київської міської ради.

¹⁰ За даними КНП «Київський міський центр громадського здоров'я» виконавчого органу Київської міської ради.

¹¹ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

¹² 182 особи за національним щорічником.

У динаміці 2020–2023 років у столичній громаді зафіксовано тенденцію до збільшення серед жінок і чоловіків поширеності захворювань, що передаються статевим шляхом. Це може бути пов'язано з мінімізацією лікувально-просвітницьких заходів, що стимулюють особисту профілактику, рідшим застосуванням засобів контрацепції та несвоєчасним зверненням до спеціалізованих медичних закладів або фахівців унаслідок воєнного стану (табл. 4.2.10, 4.2.11, 4.2.12 та 4.2.13).

Таблиця 4.2.10. Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом сифілісу, за статтю та віковими групами

Вікові групи	Усього, осіб		Питома вага, %			
			жінки		чоловіки	
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
Усього	414	442	30,0	30,1	70,0	69,9
у віці, років						
0–14	—	1	—	—	—	100,0
15–19	8	9	37,5	22,2	62,5	77,8
з них 15–17	2	3	50,0	33,3	50,0	66,7
20–24	58	41	8,6	9,8	91,4	90,2
25–29	34	52	17,6	17,3	82,4	82,7
30–34	70	74	18,6	18,9	81,4	81,1
35–39	66	79	30,3	32,9	69,7	67,1
40–59	154	167	40,9	44,3	59,1	55,7
60 і старше	24	19	58,3	21,1	41,7	78,9

Таблиця 4.2.11. Захворюваність на сифіліс, кількість випадків¹³

	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17
Жінки/ дівчата	133	132	1	135	134	1	166	165	1
Чоловіки/ хлопці	309	306	3	373	372	1	440	437	3

Таблиця 4.2.12. Чисельність хворих з уперше в житті встановленим діагнозом гонококової інфекції (гонореї), за статтю та віковими групами

	Усього, осіб		Питома вага, %			
			жінки		чоловіки	
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
Усього	87	76	14,9	18,4	85,1	81,6
у віці, років						
0–14	—	—	—	—	—	—
15–19	4	3	50,0	—	50,0	100,0
з них 15–17	1	1	100,0	—	—	100,0
20–24	18	16	22,2	12,5	77,8	87,5
25–29	16	15	12,5	6,7	87,5	93,3

¹³ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

	Усього, осіб		Питома вага, %			
			жінки		чоловіки	
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
у віці, років						
30–34	13	18	7,7	16,7	92,3	83,3
35–39	20	13	10,0	23,1	90,0	76,9
40–59	15	11	13,3	45,5	86,7	54,5
60 і старше	1	—	—	—	100,0	—

Таблиця 4.2.13. Захворюваність на гонококову інфекцію, кількість випадків¹⁴

	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17
Жінки/ дівчата	14	14	—	19	19	—	8	8	—
Чоловіки/ хлопці	62	61	1	49	49	—	77	76	1

У Київській громаді серед обох статей спостерігається тенденція до збільшення захворюваності на психічні розлади в часи повномасштабної війни: серед жінок у 2022 році, порівняно з 2021 роком, — збільшення на 266 випадків; у 2023 році, порівняно з 2022 роком, — на 685 випадків. Серед чоловіків у 2022 році, порівняно з 2021 роком, — на 625 випадків; у 2023 році, порівняно з 2022 роком, — на 371 випадок. У цілому в обох групах дорослих — у 2023 році, порівняно з 2021 роком, — в 1,61 раза; серед дітей — в 1,57 раза (табл. 4.2.14).

Таблиця 4.2.14. Захворюваність на психічні розлади, за статтю, у 2021–2023 роках

	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	усього	дорослі	діти	усього	дорослі	діти	усього	дорослі	діти
Жінки/ дівчата	1 554	1 001	553	1 820	1 148	672	2 505	1 730	775
Чоловіки/ хлопці	1 646	773	873	2 271	1 257	1 014	2 642	1 174	468

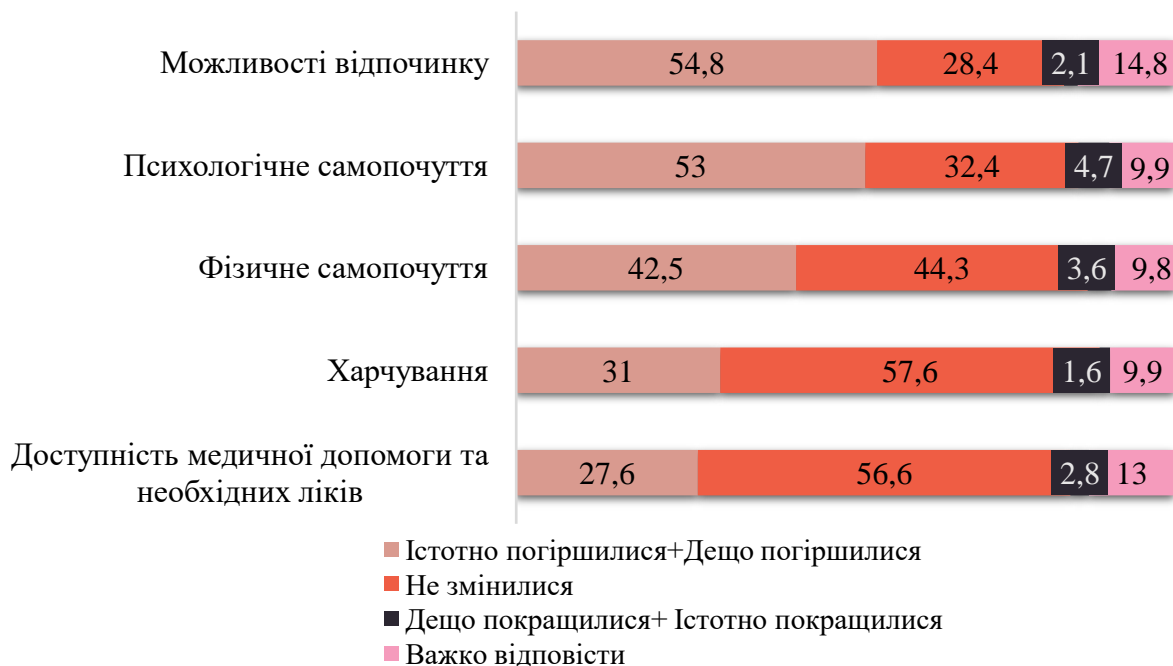
За результатами аналізу звернень киянок і киян, зафіксованих у базі електронної системи охорони здоров'я, у 2023 році 72 000 жінок скаржилися на ментальне здоров'я та 63 000 чоловіків¹⁵. Найпоширенішими є скарги «відчуття тривоги/нервування/напруженості» — 66 537 звернень за 2023 рік, «порушення сну» — 42 830 звернень, «психологічні симптоми/інші скарги» — 27 358 звернень, «пригнічений настрій» — 10 932 звернення, «дитяча поведінка/симптоми/скарги» — 7717 звернень, «порушення пам'яті» — 6 625 звернень, «гостра реакція на стрес» — 5 382 звернення, «інші психологічні розлади» — 4 923 звернення, «роздратованість/злість» — 4 674 звернення, «старість, відчуття/поведінка старої людини» — 2 676 звернень.

¹⁴ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

¹⁵ 10 скарг на порушення ментального здоров'я через війну, з якими приходять до медиків пацієнти, та як собі зарадити у Києві: <https://bigkyiv.com.ua/10-skarg-na-porushennya-mentalnogo-zdorovya-cherez-vijnu-z-yakymy-pryhodyat-do-medykiv-paciyenty-ta-yak-sobi-zaradyty-u-kyievi>.

За результатами дослідження «Чинники соціальної напруги жителів Києва та оцінка системи захисних заходів в умовах воєнного стану», проведеного КНДУ «НДІРоМ» на замовлення Департаменту економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (КМДА), значна кількість опитаних киянок і киян у 2023 році зазначали, що протягом останніх 12 місяців погіршилося їхнє фізичне самопочуття — 42,5%, більше ніж половина (53%) відзначала суттєве або часткове погіршення свого психологічного самопочуття та, на думку більшості опитаних (54,8%), значно погіршилися їхні можливості для відпочинку (рис. 4.2.1).

Рисунок 4.2.1. «Як змінилися за останні 12 місяців такі умови й обставини вашого життя?», %

За інформацією Департаменту охорони здоров'я КМДА, «все більше підлітків столиці починає цікавитися наркотиками, алкоголем і тим, як покінчити з собою»¹⁶. У 2023 році до медичних установ столиці потрапили 174 дитини в стані гострого алкогольного або наркотичного сп'яніння, а у 2022 році таких випадків було зафіксовано всього 64. У 2023 році медикаментами, побутовою хімією та іншими токсичними речовинами (переважно тими, що зберігаються вдома) отруїлися 389 дітей. Такі випадки зазвичай трапляються з молодшими дітьми — від 3 до 14 років.

Імовірна причина в тому, що діти дедалі частіше залишаються без уваги й підтримки дорослих. У 2022 році бригади швидкої виїжджали на виклики щодо самогубства дитини 93 рази, у 2023 році — 135 разів. У 2023 році 17 таких викликів завершилися смертельно, 16 із них — через падіння з висоти, а у 2022 році загинуло 11 дітей. До суїциду найчастіше схильні підлітки 14–16 років, з них більшість — дівчата.

За два роки повномасштабної війни, у 2022–2023 роках, порівняно з 2021 роком, спостерігається суттєве збільшення кількості чоловіків із захворюваністю на синдром залежності від алкоголю: на 513 випадків у 2022 році та 941 випадок у 2023 році, а також помірне збільшення кількості аналогічного синдрому в жінок — на 121 випадок у 2022 році та 175 випадків у 2023 році (табл. 4.2.15).

¹⁶ <https://kiev.vgorode.ua/news/sobytyia/a1259467-za-dva-voennykh-hoda-v-kieve-sredi-podrostkov-rezko-vyrosli-alkoholizm-narkomanija-suitsid>

Таблиця 4.2.15. Захворюваність на синдром залежності від алкоголю, кількість випадків¹⁷

	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17	усього	дорослі	діти 0-17
Жінки/дівчата	3 116	3 116	0	3 237	3 237	0	3 291	3 291	0
Чоловіки/хлопці	16 897	16 897	0	17 410	17 410	0	17 838	17 838	0
в тому числі алкогольні психози									
Жінки/дівчата	44	44	0	20	20	0	22	22	0
Чоловіки/хлопці	189	189	0	112	112	0	160	160	0

Динаміка захворювань вагітних жінок на окремі хвороби за районами міста має тенденцію до зменшення, враховуючи зменшення кількості вагітних у 2022-2023 роках, у зв'язку з початком активних бойових дій у 2022 році та внаслідок переміщення вагітних жінок у більш безпечні місця в країні та за межами України¹⁸, порівняно з 2021 роком. Однак спостерігається збільшення кількості захворювань вагітних жінок на цукровий діабет за одночасного зменшення кількості вагітних у 2022 та 2023 роках: у 2021 році — 435 випадків; у 2022 році — 528 випадків; у 2023 році — 624 випадки. Це може бути безпосередньо пов'язано зі стресовими чинниками внаслідок війни, зокрема повітряними тривогами й атаками, а також ризиками та турбулентностями, з якими стикаються жінки, які вагітніють і народжують дітей під час воєнного стану, зважаючи на те, що неврологічні порушення в разі цукрового діабету часто з'являються ще до клінічної маніфестації основного захворювання (вони зачіпають усі відділи нервової системи: головний і спинний мозок, периферійну та вегетативну нервову систему).

У 2022 році, порівняно з 2021 роком, у Києві спостерігається зменшення кількості жінок, які переривали вагітність. Однак у 2023 році кількість випадків переривання вагітності є більшою за 2022 рік. Зменшення кількості жінок, які переривали вагітність у 2022 та 2023 роках, може бути зумовлено зменшенням кількості вагітних у громаді внаслідок воєнного стану, їх міграцією в більш безпечні регіони України та інші країни, а також соціально-економічними чинниками, що посилюються під час війни (табл. 4.2.16).

Таблиця 4.2.16. Переривання вагітності, кількість осіб¹⁹

2021 рік			2022 рік			2023 рік		
усього	дорослі	діти	усього	дорослі	діти	усього	дорослі	діти
4 588	4 562	26	3 830	3 815	15	4 138	4 114	24

На початок 2023 року в столиці налічувалося 159 540 осіб з інвалідністю, з них — 12 769 дітей (табл. 4.2.17).

¹⁷ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

¹⁸ За час війни кількість пологів в Україні зменшилася на 36 тисяч: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3646539-za-cas-vijni-zagalna-kilkist-pologiv-zmensilasa-na-36-tisac.html>.

¹⁹ Інформація Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

Таблиця 4.2.17. Кількість осіб з інвалідністю на 1 січня 2023 року

	Усього	У тому числі			
		I групи	II групи	III групи	дітей з інвалідністю
2023 рік	159 540	12 074	70 843	63 854	12 769

Спостерігається збільшення в 1,94 раза кількості мешканців, які вперше визнані особами з інвалідністю, з 2021 до 2023 року. За статтю кількість осіб з інвалідністю збільшилася серед жінок в 1,72 раза та серед чоловіків у 2,10 раза. За класами хвороб зростання осіб, уперше визнаних особами з інвалідністю, відбулося за нозологіями травми (6,76 раза), хвороби крові (6,25 раза), нервових захворювань (2,39 раза), хвороби ока (2,91 раза), органів дихання (5,28 раза), органів травлення (2,34 раза), хвороб сечостатевої системи (2,17 раза), кістково-м'язової системи (2,38 раза), розладів психіки та поведінки (1,92 раза), ендокринних захворювань (1,80 раза), новоутворень (1,34 раза) (рис. 4.2.2).

Рисунок 4.2.2. Динаміка зростання кількості вперше визнаних осіб з інвалідністю, за класами хвороб і статтю, разів в інтервалі з 2021 до 2023 року

4.3. Соціальний захист

На 1 січня 2024 року на обліку в органах соціального захисту населення Києва перебувають:

- 51 559 одержувачів державної допомоги сім'ям із дітьми, що на 12% (7 215 осіб) менше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 1 790 одержувачів державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, що на 47% (1 557 осіб) менше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 26 817 одержувачів державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, що на 10% (2 340 осіб) більше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 391 одержувач тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, що на 70% (161 особа) більше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 57 одержувачів державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що на такому самому рівні, як в аналогічному періоді минулого року;
- 2 080 одержувачів грошової допомоги особам, які проживають разом з особою з інвалідністю I та II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею, що на 2% (45 осіб) більше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 1 385 одержувачів компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги, що на 25% (278 осіб) більше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 9 519 одержувачів державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, що на 14% (1 194 особи) більше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 430 одержувачів компенсації безробітній працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, а також за особою, яка досягла 80-річного віку, що на 28% (169 осіб) менше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 126 одержувачів тимчасової державної соціальної допомоги безробітній особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, що на 77% (427 осіб) менше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 7 449 одержувачів допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях, що на 2% (119 осіб) менше, ніж за аналогічний період минулого року;
- 45 одержувачів компенсаційної послуги «муніципальна няня», що на 48% (41 особу) менше, ніж за аналогічний період минулого року.

409 994 внутрішньо переміщених осіб, зокрема, 290 739 осіб узято на облік із 24 лютого 2022 року.

У Києві на обліку в органах опіки та піклування перебувають 4 215 повнолітніх недієздатних осіб та 139 повнолітніх осіб, цивільна дієздатність яких обмежена.

На 1 січня 2024 року в Києві проживають 69 208 громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Станом на 1 січня 2024 року у восьми інтернатних установах (Київський геріатричний пансіонат, Київський пансіонат ветеранів праці, Святошинський дитячий будинок-інтернат, Дарницький дитячий будинок-інтернат, Ново-Білицький психоневрологічний інтернат для чоловіків, Пуща-Водицький психоневрологічний інтернат, Київський психоневрологічний інтернат, Святошинський психоневрологічний інтернат) проживають 2343 громадяни похилого віку та особи з інвалідністю, які потребують стороннього догляду й допомоги, особи зі стійкими інтелектуальними та психічними порушеннями, а також діти з інвалідністю з порушенням фізичного, інтелектуального розвитку та психічними розладами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів. На підставі наданих управліннями соціального захисту населення районних у місті Києві державних адміністрацій рішень про надання / відмову в наданні соціальних послуг у 2023 році до інтернатних установ було влаштовано 258 осіб (розподілу за статтю немає).

У місті функціонують міський територіальний центр і десять районних територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг), у яких на обліку перебувають 26 579 одержувачів соціальних послуг. За 2023 рік одержувачам соціальних послуг було надано понад 5,3 млн заходів різноманітних соціальних послуг, що відповідно на 6,4% (319 972 послуги) більше, ніж за аналогічний період 2022 року.

У структурі міського територіального центру функціонує єдине в Києві спеціалізоване відділення соціальної допомоги вдома людям з інвалідністю з психічними захворюваннями, у якому на обліку перебувають 556 осіб, що на 5,9% (31 особу) більше, ніж за 2022 рік. За звітний період 491 особа отримала 417 880 заходів соціальної послуги догляду вдома, що на 4,0% (19 осіб) та відповідно на 68,3% (169 634 заходи) більше, ніж за аналогічний період 2022 року. Також 44 невиліковно хворим особам було надано 52 973 заходи соціальної послуги паліативного догляду.

У районних територіальних центрах працює 31 відділення соціальної допомоги вдома. На обслуговуванні перебувають 10 448 одиноких непрацездатних громадян, що на 2,4% (246 осіб) більше, ніж за 2022 рік. Із загальної кількості 9 988 осіб отримують соціальну послугу догляду вдома та 210 осіб — соціальну послугу паліативного догляду. Соціальні працівники у 2023 році надали 3 608 506 заходів соціальної послуги догляду вдома та 135 327 заходів соціальної послуги паліативного догляду, що на 8,6% (286 328 заходів соціальної послуги догляду вдома) та відповідно на 17,4% (20 105 заходів соціальної послуги паліативного догляду) більше, ніж за аналогічний період 2022 року.

У відділенні паліативної допомоги вдома Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Печерського району м. Києва та у відділенні паліативного догляду вдома Територіального центру соціального обслуговування населення Солом'янського району м. Києва соціальні працівники надали послуги 172 невиліковно хворим особам, що на 14,6% (22 особи) більше, ніж за звітний період 2022 року. За 2023 рік підопічним відділень надано 120 079 заходів соціальної послуги паліативного догляду, що на 27,5% (25 894 заходи) більше, ніж за аналогічний період 2022 року.

У 2023 році 821 особі, яка отримує соціальні послуги у відділеннях соціальної допомоги вдома та відділеннях паліативної допомоги вдома, надано 6865 заходів соціальної послуги фізичного супроводу осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на колісних кріслах, з інтелектуальними, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями, що на 2,0% (17 осіб) і відповідно на 0,6% (42 заходи) менше, ніж за аналогічний період 2022 року.

Територіальні центри соціального обслуговування Голосіївського, Деснянського, Дніпровського, Оболонського, Подільського, Святошинського, Солом'янського та Шевченківського районів м. Києва протягом 2023 року надавали платні соціальні послуги та послуги зі встановленням диференційованої плати. За 2023 рік 88 підопічним було надано 5829 заходів платних соціальних послуг. Сума коштів, що надійшла від одержувачів платних послуг, становить 292 261,04 грн. Також 321 підопічному було надано 42 179 заходів соціальних послуг зі встановленням диференційованої плати.

У районних територіальних центрах столиці працюють 13 відділень денного перебування, у яких на обліку перебувають 5 660 осіб, що на 1,1% (59 осіб) більше, ніж за 2022 рік. За звітний період відділення надали 187 010 заходів соціальної адаптації, що більше на 22,3% (34 113 заходів), ніж за аналогічний період 2022 року, та 6 785 заходів соціальної послуги консультування, що на 8% (589 заходів) менше, ніж за 2022 рік.

У відділеннях організації надання адресної натуральної та грошової допомоги міського та районних територіальних центрів на обліку перебувають 7 637 малозабезпечених громадян, що на 0,4% (27 осіб) менше, ніж за період 2022 року. У 2023 році 21 743 одержувачам соціальних послуг міського та районних територіальних центрів, що на 4,2% (868 осіб) більше, ніж за аналогічний період 2022 року, надано 371 807 заходів соціальної послуги натуральної допомоги — послуги перукаря, ремонту одягу, забезпечення продуктовими наборами, продовольчими товарами, уживаними речами, засобами особистої гігієни тощо, що на 17,2% (77 033 заходи) менше, ніж за 2022 рік.

У відділенні денного перебування Територіального центру соціального обслуговування Солом'янського району м. Києва та у відділенні фізичної реабілітації Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Шевченківського району м. Києва з початку 2023 року запроваджено соціальну послугу денного догляду для людей похилого віку та осіб з інвалідністю. Вона передбачає надання відвідувачам комплексу заходів, а саме: спостереження за станом здоров'я, формування та підтримка навичок самообслуговування, психологічна підтримка, забезпечення харчуванням, організація денного відпочинку, дозвілля, реабілітаційні послуги тощо, які здійснюються протягом робочого дня й спрямовані на створення умов забезпечення життєдіяльності осіб, які частково або повністю втратили здатність чи не набули здатності до самообслуговування, без надання їм місця постійного проживання. У Шевченківському районі фахівці з фізичної реабілітації та медична сестра з лікувальної фізкультури надають реабілітаційні послуги для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку, а саме: кінезотерапія, магнітотерапія, пневмопресингтерапія, спелеотерапія та бальнеотерапія. У 2023 році 319 особам було надано 32 759 заходів соціальної послуги денного догляду.

У відділеннях надання соціальних та реабілітаційних послуг для дітей з інвалідністю в трьох районних територіальних центрах (Голосіївський, Печерський та Шевченківський райони) та у відділенні денного перебування Територіального центру соціального обслуговування населення Солом'янського району м. Києва надається соціальна послуга денного догляду для дітей з інвалідністю. За 2023 рік 82 дитини з інвалідністю отримали 85 531 захід соціальної послуги денного догляду. Крім того, 51 дитині з інвалідністю, яка відвідує відділення надання соціальних та реабілітаційних послуг для дітей з інвалідністю, було надано 28 578 заходів із соціальної, педагогічної, психологічної, фізичної реабілітації та медичного супроводу.

У зв'язку з дією воєнного стану в Україні, запровадженого після широкомасштабного вторгнення РФ на територію України, значна кількість дітей виїхала за межі країни, що спричинило суттєве зменшення кількості дітей, які отримували послуги.

Послуги з перевезення забезпечують відділення надання транспортних послуг міського територіального центру згідно з Переліком соціальних послуг, умовами та порядком їх надання структурними підрозділами територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2009 року № 1417, і Положенням про відділення надання транспортних послуг, затвердженим наказом Київського міського територіального центру соціального обслуговування від 30 грудня 2016 року № 348.

Протягом 2023 року було перевезено 1 206 осіб з інвалідністю, що більше на 10,7% (117 осіб), ніж за аналогічний період 2022 року, та здійснено 32 563 перевезення, що відповідно більше на 21,0% (5 655 перевезень), ніж за аналогічний період 2022 року.

Також транспортні послуги надають більшість районних територіальних центрів. Зокрема, здійснюють перевезення дітей з інвалідністю, осіб з інвалідністю та людей похилого віку до районних територіальних центрів, медичних установ, а також на екскурсії та культурно-масові заходи. За 2023 рік було перевезено 174 особи з інвалідністю, що більше на 64,2% (68 осіб), ніж за аналогічний період 2022 року, та здійснено 3 308 перевезень, що відповідно більше на 37,8% (908 перевезень), ніж за 2022 рік.

Задля охоплення більшої кількості громадян соціальними послугами, зокрема інформуванням, з березня 2023 року в міському територіальному центрі створена й функціонує гаряча лінія з питань надання соціальних послуг (044) 500 23 23. За період роботи гарячої лінії з питань надання соціальних послуг від громадян надійшло 8 102 дзвінки. Основними категоріями додзвонювачів були одинокі / що одиноко проживають літні кияни, особи з інвалідністю та внутрішньо переміщені особи. Зокрема, вони зверталися щодо отримання продуктових наборів, матеріальної допомоги, засобів особистої гігієни, призначення соціального працівника, надання транспортних та інших соціальних послуг для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку тощо. Більшості громадянам надано роз'яснення із зазначених питань, а звернення 82 осіб передано для оперативного вирішення до відділень Київського міського та районних територіальних центрів соціального обслуговування, а також забезпечено контроль їх виконання (операторами гарячої лінії). Цим громадянам, залежно від їхніх потреб, екстрено надано натуральну допомогу у вигляді вживаних речей, взуття та інших предметів першої потреби, надано послуги з перевезення, забезпечено засобами особистої гігієни, засобами реабілітації, надано допомогу в оформленні документів для отримання соціальних послуг у територіальному центрі та розпочато їх надання відповідно до укладеного договору.

Також соціальна послуга інформування надається в усіх територіальних центрах. Так, за звітний період було надано 120 240 заходів соціальної послуги інформування 89 310 громадянам, що відповідно більше на 18,7% (18 902 заходи) та 29,7% (20 440 осіб), ніж за період 2022 року.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 року № 587 «Про організацію надання соціальних послуг» міський та чотири територіальних центри (Оболонського, Святошинського, Солом'янського, Шевченківського районів) надали соціальні послуги екстрено (кризово) 95 особам, які одночасно мали змогу отримати по декілька соціальних послуг, зокрема 4 особам було надано догляд вдома, 3 особам — паліативний догляд, 14 особам — натуральну допомогу, 5 особам — представництво інтересів, 4 особам — інформування та 73 особам — транспортні послуги. У столиці функціонують заклади, що надають соціальні послуги бездомним особам та особам, звільненим із місць позбавлення волі. У Київському міському центрі комплексного обслуговування бездомних осіб на кінець 2023 року на обслуговуванні перебувало 146 осіб. Структурними підрозділами Київського міського центру комплексного обслуговування бездомних осіб є: нічліжне відділення, відділення «соціальний готель», Правобережне відділення виявлення та обліку бездомних осіб, Лівобережне відділення виявлення та обліку бездомних осіб. За 2023 рік надано послуги 4 260 бездомним особам.

У столиці функціонують три спеціалізовані будинки для ветеранів війни та праці, громадян похилого віку та інвалідів, що надають соціальне житло 128 особам. Київський міський комунальний центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Трамплін» у 2023 році надав 294 500 послуг. Комунальна соціальна установа «Київський реабілітаційний комплекс змішаного типу для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень» у 2023 році надав 3 504 послуги (розвиток навичок автономного проживання в суспільстві з необхідною підтримкою, формування стереотипів безпечної поведінки, опанування навичок захисту власних прав, інтересів і позитивного сприйняття себе та оточення, підготовка батьків або законних представників осіб з інвалідністю). Центр соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями у 2023 році надав 3 424 послуги (комплекс соціальних та абілітаційних послуг для підтримки та розвитку особистісних і соціальних навичок відвідувачів (від 18 років)) 20 особам. Київський міський центр соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів «Аскольд» у 2023 році надав 858 послуг 521 особі (комплекс реабілітаційних заходів, спрямованих на створення умов для всебічного розвитку осіб з інвалідністю, які досягли повноліття, та дітей з інвалідністю віком від 16 років, засвоєння ними знань, умінь, навичок, досягнення й збереження їхньої максимальної незалежності, фізичних, розумових, соціальних, професійних здібностей задля максимальної реалізації особистісного потенціалу). Комунальна реабілітаційна установа «Київський центр незрячих» у 2023 році надала 9 846 послуг. Київський міський центр реабілітації дітей з інвалідністю у 2023 році надав 4 265 послуг із комплексної реабілітації дітей з інвалідністю 1 897 дітям.

У столиці розбудовується система надання соціальних послуг і психологічної реабілітації військовослужбовців та їхніх сімей. Відкрито КБУ «Центр комплексної підтримки учасників бойових дій «Київ Мілітарі Хаб» для захисників і захисниць, а також членів їхніх сімей, де можна отримати соціальні послуги, безкоштовну кваліфіковану первинну і вторинну юридичну допомогу та психологічну підтримку, фізкультурно-спортивну реабілітацію, інформацію про працевлаштування, пройти процедуру профорієнтації, курси підвищення кваліфікації чи опанувати нову професію. У 2023 році до «Київ Мілітарі Хаб» надійшло 12 814 звернень (розподілу за статтю немає).

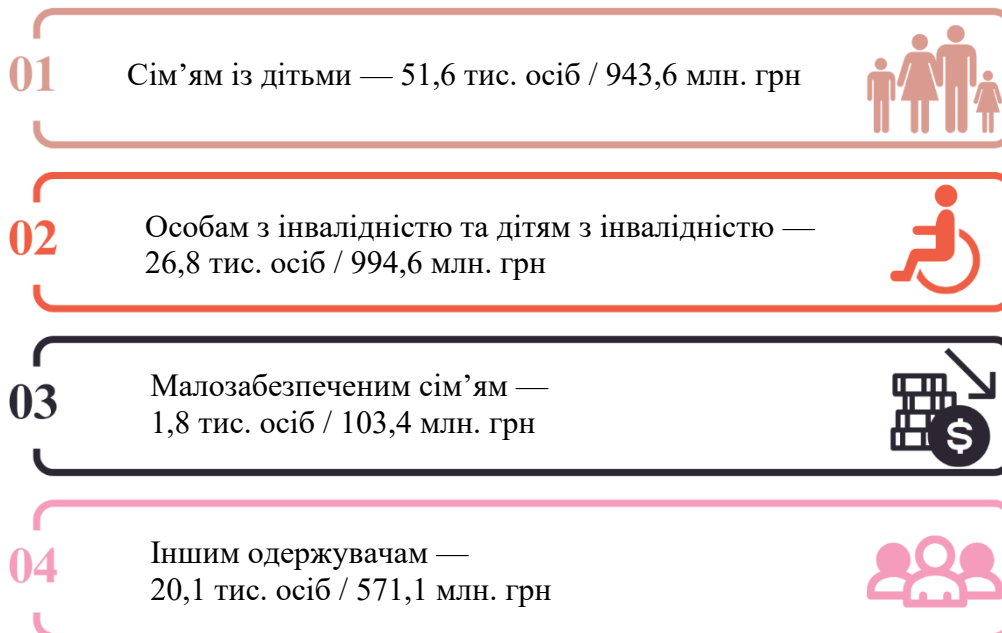
Рисунок 4.3.1. Надання послуг у 2023 році в Центрі комплексної підтримки учасників бойових дій «Київ Мілітарі Хаб»

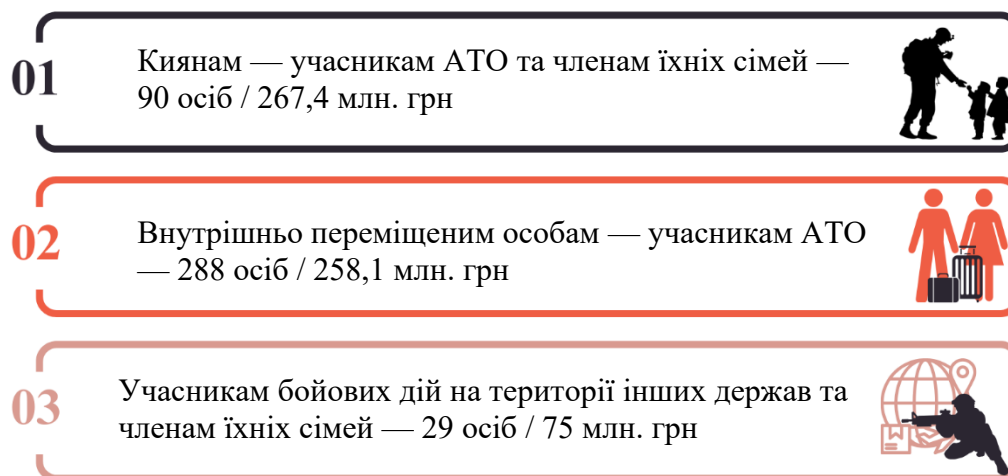
У 2023 році 15 947,4 млн грн спрямовано на соціальну підтримку малозахищених мешканців столиці, з них 10 473,3 млн грн — з Державного бюджету України (інфогра. 4.3.1).

Інфографіка 4.3.1. Підтримка малозахищених мешканців столиці у 2023 році, грн

Допомога й компенсація, 2023 рік

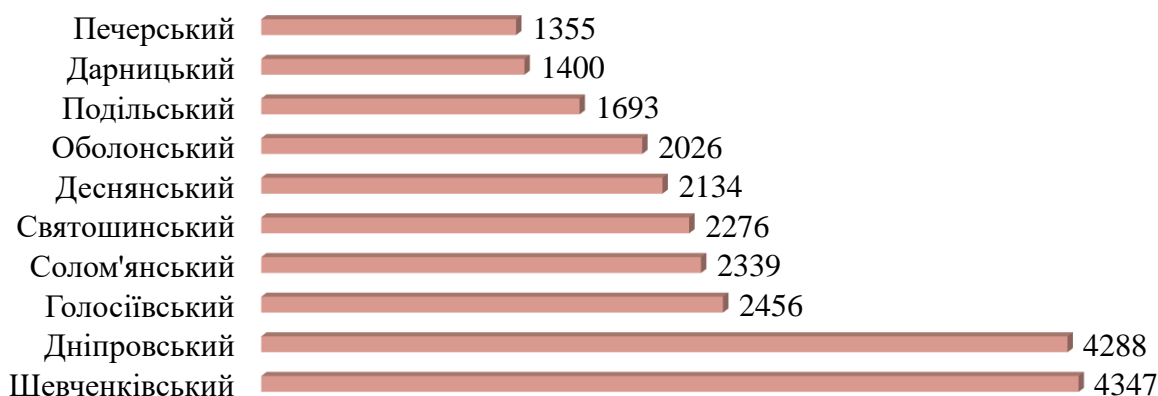
Субвенція для придбання житла, 2023 рік

У столиці проживають 328 716 внутрішньо переміщених сімей, з яких 1 484 отримують соціальну допомогу. 6 549,0 млн грн адресної грошової допомоги отримали 162 129 внутрішньо переміщених осіб. 11 074 внутрішньо переміщені особи (з них 5170 дітей) отримали соціально-психологічну допомогу від районних центрів соціальних служб.

На базі територіальних центрів соціального обслуговування столиці 26 988 осіб отримали соціальні послуги в міському та районних територіальних центрах: 26 579 підопічних — 5,3 млн безоплатних соціальних послуг та 409 підопічних — 48 008 платних соціальних послуг (розподілу за статтю немає). У районних територіальних центрах соціального обслуговування м. Києва перебували 24 314 осіб, з них 1026 — ВПО. Кількість послуг, наданих у районних територіальних центрах соціального обслуговування м. Києва, — 3 863 293, з них ВПО — 114 066.

Рисунок 4.3.2. Кількість осіб, що перебували в районних територіальних центрах соціального обслуговування м. Києва, у 2023 році, осіб

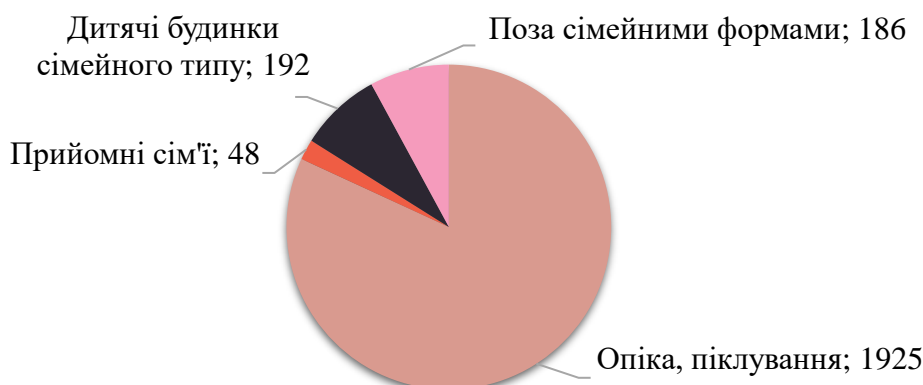
У 2023 році при Київському міському територіальному центрі соціального обслуговування створено гарячу лінію з питань надання соціальних послуг, на яку надійшло понад 8,1 тис. дзвінків. Також придбано 11 спеціалізованих автомобілів в автопарк Київського міського територіального центру соціального обслуговування для перевезення осіб з інвалідністю.

Реабілітаційні послуги в підвідомчих установах Департаменту соціальної та ветеранської політики отримали 2 625 осіб — 262 132 реабілітаційні послуги та 1 897 дітей — 4 265 послуг із комплексної реабілітації (розподілу за статтю немає).

У межах «Міської цільової програми забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов, на 2022–2024 роки» придбано майнові права на квартири для 624 учасників бойових дій та членів їхніх сімей, сімей загиблих, померлих учасників антитерористичної операції, захисників і захисниць України та 54 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Укладено 99 тристоронніх договорів на придбання житла в межах реалізації заходу «Забезпечення громадян доступним житлом». У 2023 році 3 060 дітям надано статус постраждалих внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів (у 2022 році — 1 592 дітям) (розподілу за статтю немає).

У столиці на обліку районних служб у справах дітей та сім'ї перебуває 2 321 дитина-сирота, дитина, позбавлена батьківського піклування. На кінець 2023 року в Києві нараховуються 25 прийомних сімей (48 дітей) та 31 дитячий будинок сімейного типу (192 дитини), 3 патронатні сім'ї (послуги патронату отримали 11 дітей). 11 прийомних сімей та 16 дитячих будинків сімейного типу евакуйовалися за кордон, 1 дитячий будинок сімейного типу — на захід України, 3 прийомні сім'ї — в інші регіони країни. Дітей, які перебувають за кордоном, поставлено на консульський облік.

Рисунок 4.3.3. Розподіл дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, за формами влаштування на кінець 2023 року, осіб

5. ПРЕДСТАВНИЦТВО ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ НА РІВНІ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ

У 2020 році у Київській міській раді створено міжфракційне об'єднання «Київ — за рівні можливості», до якого увійшли 27 чоловіків і 30 жінок з усіх фракцій. На кінець 2023 року до МФО входять 58 депутатів, порівно 29 депутаток і 29 депутатів.

На початок 2023 року серед обраних депутатів міської ради, повноваження яких не припинено, частка жінок становить 28,6% та залишається майже незмінною з 2020 року: наявний гендерний розрив свідчить про вплив гендерних упереджень на електоральні симпатії виборців громади, а також, імовірно, неформальних правил, норм і практик політичних партій, що демонструють їхню помірну зацікавленість у покращенні політичного представництва та впливу жінок на рівні столиці. За віковими групами депутатів КМР — частка жінок-депутаток у віковій групі від 36 до 64 років (82%) дорівнює частці чоловіків-депутатів у відповідній групі (83,5%), так само як і у віковій групі від 18 до 35 років — жінок-депутаток 17,6% та чоловіків-депутатів 14,1%, що свідчить про відсутність гендерного розриву в політичних амбіціях у молодіжному крилі партій, представлених у КМР (табл. 5.1).

Таблиця 5.1. Кількість депутатів КМР за статтю, рівнем освіти, віковими групами, осіб

	За роками			
	2020	2021	2022	2023
Загальна кількість обраних депутатів міської ради, повноваження яких не припинено, осіб	120	120	120	119
жінки	35	34	36	34
чоловіки	85	86	84	85
Кількість депутатів міської ради за віковими групами (18-35 років, 36-64 роки, 65 років і старше) та рівнем освіти з розподілом за статтю, осіб				
жінки				
за віковими групами				
18-35 років	10	8	6	6
36-64 роки	25	26	30	28
65 років і старше	0	0	0	0
за рівнем освіти				
повна вища	34	34	36	34
базова вища	0	0	0	0
неповна вища	0	0	0	0
професійно-технічна	0	0	0	0
повна загальна середня	1	0	0	0
початкова загальна або не мають освіти	0	0	0	0
чоловіки				
за віковими групами				
18-35 років	21	17	8	12
36-64 роки	62	67	75	71
65 років і старше	2	2	1	2
за рівнем освіти				
повна вища	85	86	84	85
базова вища	0	0	0	0
неповна вища	0	0	0	0
професійно-технічна	0	0	0	0
повна загальна середня	0	0	0	0
початкова загальна або не мають освіти	0	0	0	0

6 фракцій політичних партій представлено в КМР. Серед них найменша частка політикинь у депутатських фракціях «Голос» та «УДАР», найбільша кількість — у фракціях «Слуга народу», «Єдність» та «Батьківщина» (табл. 5.2).

Таблиця 5.2. Частка жінок у фракціях політичних партій КМР

Депутатська фракція політичної партії	Кількість депутатів	З них кількість жінок
Європейська Солідарність	31	7 (22,6%)
УДАР (Український Демократичний Альянс за Реформи) Віталія Кличка	29	8 (27,6%)
Єдність	14	5 (35,7%)
Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	12	4 (33,3%)
Слуга народу	12	6 (50%)
Голос	8	2 (25%)

На початок 2023 року діють 15 постійних комісій КМДА. У загальній чисельності членів комісій частка жінок становить 27,2%, серед голів комісій — 20%, серед заступниць голів комісій — 31% (до загальної кількості заступників голів і перших заступників голів постійних комісій КМР), серед секретарок комісій — 20% (табл. 5.3).

Таблиця 5.3. Кількість членкинь/членів постійних комісій Київської міської ради на початок 2023 року, за статтю, осіб

	Кількість	Жінки	З них голови комісій	З них заступники голів комісій	З них секретарі комісій	Чоловіки
Постійна комісія Київської міської ради з питань бюджету, соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності	28	9	0	3	0	19
Постійна комісія Київської міської ради з питань архітектури, містопланування та земельних відносин	26	6	0	2	0	20
Постійна комісія Київської міської ради з питань власності та регуляторної політики	6	1	0	1	0	5
Постійна комісія Київської міської ради з питань транспорту, зв'язку та реклами	5	0	0	0	0	5
Постійна комісія Київської міської ради з питань екологічної політики	5	3	0	0	1	2

	Кількість	Жінки	З них голови комісій	З них заступники голів комісій	З них секретарі комісій	Чоловіки
Постійна комісія Київської міської ради з питань житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу	7	1	0	0	0	6
Постійна комісія Київської міської ради з питань культури, туризму та суспільних комунікацій	3	1	1	0	0	2
Постійна комісія Київської міської ради з питань збереження та захисту культурної спадщини	3	1	0	0	1	2
Постійна комісія Київської міської ради з питань освіти і науки, молоді та спорту	3	0	0	0	0	3
Постійна комісія Київської міської ради з питань охорони здоров'я, сім'ї та соціальної політики	11	6	1	2	0	5
Постійна комісія Київської міської ради з питань дотримання законності, правопорядку та зв'язків із силами безпеки і оборони	3	0	0	0	0	3
Постійна комісія Київської міської ради з питань регламенту, депутатської етики та запобігання корупції	5	1	0	0	0	4
Постійна комісія Київської міської ради з питань підприємництва, промисловості та міського благоустрою	3	0	0	1	0	2
Постійна комісія Київської міської ради з питань цифрової трансформації та регулювання надання публічних послуг	3	0	0	0	1	2

	Кількість	Жінки	З них голови комісій	З них заступники голів комісій	З них секретарі комісій	Чоловіки
Постійна комісія Київської міської ради з питань місцевого самоврядування та зовнішніх зв'язків	3	2	1	1	0	1
Усього	114	31	3	10	3	81

6. ІНСТИТУЦІЙНЕ ТА РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

У 2020 році створено міжфракційне об'єднання «Київ — за рівні можливості», до якого увійшли 27 чоловіків і 30 жінок з усіх фракцій. На кінець 2023 року до МФО входять 58 депутатів, порівно 29 депутаток і 29 депутатів.

У листопаді 2019 року Київська міська рада ухвалила рішення № 63/7636 «Про приєднання до Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків». Відповідно до взятих зобов'язань, передбачених Хартією, розроблено План дій з досягнення рівності та імплементації Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті територіальної громади міста Києва на 2021–2023 роки (розпорядження КМДА від 5 березня 2021 року № 475). Рішенням Київської міської ради від 14 грудня 2023 року № 7535-7576 ухвалено другий План дій з досягнення рівності та імплементації Європейської Хартії рівності жінок і чоловіків у житті територіальної громади міста Києва на 2024–2026 роки.

Відповідно до розділу 8 Тимчасового розподілу обов'язків між Київським міським головою, першим заступником голови Київської міської державної адміністрації, заступниками голови Київської міської державної адміністрації, затвердженого розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 3 вересня 2014 року № 979 (зі змінами), здійснення повноважень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків покладено на заступницю голови Київської міської державної адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень. Розпорядженням Київського міського голови від 8 січня 2024 року № 16 «Про призначення Гнатівської К. Д.» призначено радницю Київського міського голови на громадських засадах із питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У структурі виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у складі Департаменту соціальної та ветеранської політики утворено Управління з питань гендерної рівності²⁰, яке складається з двох відділів: відділу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та відділу комунікацій із розвитку гендерних компетенцій (9 фахівчинь), а також у складі Управління забезпечення соціальних державних гарантій, взаємодії з громадськими об'єднаннями — відділ з питань протидії насильству, взаємодії з громадськими об'єднаннями (4 фахівчині).

Підвідомчою структурою Департаменту соціальної та ветеранської політики виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) є Київський міський Центр гендерної рівності, запобігання та протидії насильству — заклад, що надає комплекс соціальних послуг особам, які зазнали домашнього насильства та насильства за ознакою статі, зокрема з тимчасовим проживанням. Також створені та працюють центри у справах сім'ї та жінок шістьох районних у місті Києві державних адміністрацій.

У районних у місті Києві державних адміністраціях функції реалізації державної політики з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків покладено на управління соціального захисту.

Протягом 2021-2023 років при Київській міській державній адміністрації діяли 96 консультативно-дорадчих та інших допоміжних органів: Київська міська координаційна рада з питань запобігання насильству в сім'ї, гендерної рівності та протидії торгівлі людьми (створена розпорядженням виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 1 вересня 2016 року № 795, у редакції розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (КМДА) від 12

²⁰ Електронна адреса: geo.kyiv@ukr.net

жовтня 2022 року № 1600). До складу координаційної ради з 2023 року входить 31 особа, з них 16 жінок і 15 чоловіків. Очолює її заступниця голови КМДА з питань здійснення самоврядних повноважень. Протягом 2019-2020 років створені й почали працювати 10 координаційних районних рад.

Експертна рада з питань гендерної інтеграції (створена розпорядженням Київського міського голови від 17 червня 2021 року № 1373) — консультативно-дорадчий орган, до складу якого увійшли депутатки Київської міської ради, експертки з гендерних питань, соціологині, науковиці, представниці/ки громадських об'єднань (до складу входять 37 осіб, з них 33 жінки та 4 чоловіки, очолює заступниця голови КМДА з питань здійснення самоврядних повноважень).

Створено робочу групу з питань впровадження гендерно орієнтованого бюджетування в місті Києві (розпорядженням КМДА від 5 травня 2015 року № 447 (зі змінами від 27 квітня 2021 року № 953), до складу якої входять 16 осіб (13 жінок та 3 чоловіки)).

Рішенням Київської міської ради від 27 травня 2021 року № 1238/1279 ухвалено міську цільову програму «Запобігання та протидія домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі на 2022–2024 роки».

Рішенням Київської міської ради від 17 лютого 2022 року № 4347/4388 ухвалено міську цільову програму «Київ — місто рівних можливостей» на 2022-2024 роки, спрямовану безпосередньо на виконання заходів із реалізації політики рівності. Для проведення заходів міської цільової програми у 2023-2024 роках у бюджеті Києва заплановані обсяги становили 10 800,0 тис. грн та 2 500,0 тис. грн — за кошти міжнародної організації. У 2022 році фінансування та реалізація заходів програми відбувалася за підтримки міжнародної організації — структури «ООН Жінки». У зв'язку із запровадженням на території України воєнного стану та враховуючи пріоритетність інших напрямів фінансування у 2023 році програма не фінансувалася, заходи реалізувалися за підтримки громадських об'єднань.

Київська міська державна адміністрація, зокрема Управління з питань гендерної рівності Департаменту соціальної та ветеранської політики, співпрацює з НАДС щодо проведення навчальних заходів із підвищення компетенцій у сфері гендерної політики фахівців КМДА; Коаліцією «Київ-1325», до якої входять 29 громадських об'єднань; у межах Меморандуму про співробітництво щодо заходів зі зміцнення стійкості громади міста Києва — з міжнародною організацією Ізраїльська коаліція травми, з якою впроваджується проєкт «Київський центр стресостійкості» (психосоціальна підтримка фахівців, які працюють у сфері критичної інфраструктури чи надають послуги населенню (перша контактна лінія)).

РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ, ДОМОГОСПОДАРСТВА ТА СІМ'Ї

Враховувати в місцевих політиках і послугах, інформаційних кампаніях та освітніх інтервенціях, спрямованих на різні цільові групи киянок і киян, особливий досвід, ролі та обов'язки жінок і чоловіків різних вікових категорій у столичних домогосподарствах, зважаючи на відмінності в умовах, потребах, рівнях участі, доступі до ресурсів і розвитку, контролі над активами, повноваженнях ухвалювати рішення між жінками та чоловіками в столичних домогосподарствах.

Дослідити наявність та доступ до місцевих бюджетних послуг домогосподарств із дітьми, особливо домогосподарств із дітьми й однією дорослою особою, багатодітних сімей, зокрема багатодітних сімей ВПО, а також рівень охоплення та задоволення послугами за різними категоріями домогосподарств, районами міста та статтю.

Під час формування місцевих політик надавати експертні консультації щодо запровадження міжсекційного підходу в усіх політиках і заходах столичної громади задля оцінювання й підвищення середньої очікуваної тривалості життя киян та киянок, враховуючи такі ознаки, як соціальна належність, майновий стан, гендерна ідентичність, вік, стан здоров'я, інвалідність, сімейний стан, статус ВПО чи будь-який інший статус.

ЕКОНОМІЧНА СПРОМОЖНІСТЬ ГРОМАДИ

Розробити дієві політичні інструменти впливу, спрямовані на зменшення горизонтальної гендерної сегрегації столичного ринку праці, сприяти подоланню стереотипів і дискримінації щодо професій за ознакою статі, недооцінювання жіночої праці (зокрема хатньої та праці з догляду) та упередженого ставлення роботодавців до жіночої зайнятості.

Активізувати роботу з проведення заходів щодо заохочення роботодавців столиці долучатися до принципів розширення прав і можливостей жінок (WEPs), проведення гендерних аудитів, складання планів дій із забезпечення гендерної рівності, виділення ресурсів для стимулювання кар'єрного зростання жінок, розроблення внутрішніх механізмів реагування на випадки гендерної дискримінації, зокрема в оплаті праці, та насильства за ознакою статі в трудових відносинах.

Дослідити доступ жінок у столиці до високоякісної роботи та можливостей для перекваліфікації, підвищення кваліфікації, враховуючи очікувані майбутні зміни ринку праці, зокрема доступ жінок різних вікових груп до формальної/неофіційної/неформальної освіти та безперервного навчання та/або професійної підготовки, з урахуванням гендерних стереотипів, упереджень і практик.

Проаналізувати ефективність наявних ініціатив/програм/проектів заохочення жіночого підприємництва, фінансування та підтримки жінок різних вікових та соціальних груп, у різних секторальних економічних нішах для виявлення найбільш дієвих практик і їх подальшого масштабування в столичному мегаполісі.

Підтримувати жіночі ГО у створенні нових грантових програм для підприємниць: грантів для жінок, програм навчання та перепідготовки, ініціатив із працевлаштування тощо.

Здійснювати моніторинг столичних політик та ініціатив, що реалізуються за бюджетні кошти, щодо досягнення пріоритетів Національної економічної стратегії на період до 2030 року та Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030

року, а також операційного плану з її реалізації на 2022–2024 роки щодо розкриття підприємницького потенціалу жінок як джерела економічного зростання, інновацій та створення робочих місць.

Докласти зусиль щодо протидії дискримінації за ознакою статі в соціально-трудових відносинах столичного мегаполіса, зокрема сприяти впровадженню політики рівності та недискримінації на підприємствах, в установах, організаціях, встановленню прозорих та чітких принципів і методів управління трудовим колективом та працівниками, рівних і незалежних від статі можливостей професійного навчання, розвитку, кар'єрного зростання, покращення умов для поєднання професійної діяльності із сімейними обов'язками, наприклад, за допомогою гнучкого робочого графіка та можливості дистанційної роботи в межах режиму підприємства/установи/організації, зокрема в період війни, шляхом внесення змін до колективних договорів та впровадження на підприємствах столиці Методичних рекомендацій щодо внесення до колективних договорів та угод положень, спрямованих на забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у трудових відносинах (наказ Міністерства соціальної політики України від 29 січня 2020 року № 56).

Запровадити навчання щодо опанування та впровадження на столичних підприємствах, в організаціях, установах, зокрема й комунальних, політик та інструментів гендерної рівності. Тиражувати найкращі практики застосування Методичних рекомендацій щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями в столичному мегаполісі (наказ Міністерства соціальної політики від 9 серпня 2021 року № 448).

ГЕНДЕРНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ МЕШКАНОК І МЕШКАНЦІВ ГРОМАДИ

Проводити інформаційно-навчальні заходи для надавачів послуг. Продувати рішення щодо оцінювання ризиків продовження та/або повторного вчинення насильства за ознакою статі та дієвої профілактики/превенції насильства за ознакою статі в групах потенційного ризику на підставі виявлених закономірностей, за результатами аналізу/дослідження наявних кейсів.

Запровадити профілактичні заходи з виявлення та підтримки осіб, які мають високий ризик зазнати або вчинити насильство, і запобігання його повторенню за умов війни (родини ВПО, військовослужбовців, соціально вразливі мешканці громади). Посилити інтервенції щодо зміни основних соціальних чинників насильства, спричинених війною.

Масштабувати фахові (доказові) програми з відновлення та зцілення киянок і киян. Надавати допомогу в зниженні ризику повторної травматизації та підтримку для жінок і чоловіків, які пережили насильство, для усунення наслідків травми та психічних/емоційних/економічних наслідків насильства.

Удосконалювати інформаційну політику щодо запобігання та протидії ГЗН та СНПК в столиці, підвищувати обізнаність представників ЗМІ щодо продукування інформаційних продуктів та інформаційних кампаній для різних цільових груп, сприяти досягненню нульової толерантності до всіх форм і видів насилля та нівелюванню стигматизації ГЗН та СНПК.

Впроваджувати політики й процедури щодо запобігання та реагування на гендерно зумовлене насильство, узгоджувати їх із міжнародним законодавством і протоколами. Розширювати та підтримувати наявний механізм надання допомоги поліцейським для ефективного реагування на ГЗН та СНПК, посилювати можливості для роботи поліцейських із громадянами, які постраждали від війни, сприяти взаємодії поліції в громадах, зокрема, з військовими для громадської безпеки.

Посилювати освітнє, психологічне, адміністративне навчання та супервізії для фахівців поліції, медичних служб, районних центрів у справах сім'ї та жінок, департаменту соціальної та ветеранської політики на посилення міждисциплінарної роботи із запобігання насильству за ознакою статі задля вдосконалення подальшої роботи з постраждалими від насильства та запобігання новим випадкам насильства серед соціально вразливих груп киян.

Підтримувати організації (комунальні та НГО), які впроваджують заходи з протидії та запобігання ГЗН, задля покращення та інтегрування моніторингу та оцінювання до їхньої роботи в такий спосіб, щоб забезпечити гідність і повагу до їхніх клієнтів.

Посилювати й удосконалювати практики запобігання ГЗН через генерування ідей, уроків і рекомендацій зацікавлених сторін, генерування доказів та об'єктивної інформації, щоб ухвалювати обґрунтовані рішення та коригувати процеси й практики, запроваджені для підтримки розкриття ГЗН.

Підтримувати розбудову муніципальної системи запобігання та протидії насильству за ознакою статі за допомогою створення надійних професійних партнерств, підвищення потенціалу суб'єктів — надавачів послуг, що є запорукою надійної системи перенаправлення/переадресації постраждалих осіб.

Сприяти розбудові муніципальних партнерств щодо запобігання, виявлення та реагування на випадки СНПК, формуванню вмінь із застосування комплексного інтегрованого підходу щодо належного реагування на випадки СНПК та навичок щодо надання допомоги й захисту особам, які постраждали від СНПК.

Удосконалювати перелік гендерно чутливих показників Гендерного профілю щодо реалізації місцевої політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі.

Започаткувати проведення адвокаційної кампанії в столиці щодо внесення гендерно зумовленого насильства до оцінювання ризиків на робочому місці (в контексті ратифікації Конвенції МОП № 190 про викорінення насильства та домагань у сфері праці). Залучати бізнес до розбудови системи запобігання та протидії насильству та/або насильству за ознакою статі, зокрема й в трудових колективах. Інформувати/навчати щодо практик запобігання та протидії насильству в робочому просторі приватних підприємств та організацій.

Заохочувати комунальні та приватні ЗМІ столиці до участі в запобіганні проявам насильства за ознакою статі, зокрема в поширенні знань щодо розуміння й впровадження Стамбульської конвенції, поширенні практичних порад і прикладів позитивного досвіду та способів втручання, дії механізмів боротьби з насильством щодо жінок, підвищенні обізнаності киянок і киян щодо проявів насильства за ознакою статі. Підвищувати обізнаність працівників комунальних та приватних ЗМІ столиці з питань, пов'язаних із гендерною рівністю й насильством щодо жінок. Сприяти проведенню просвітницьких, інформаційних та адвокаційних кампаній, спрямованих на боротьбу з насильством за ознакою статі у всіх його формах, комунальними ЗМІ столиці із залученням представниць жіночих організацій столиці.

ОСВІТА

Ініціювати та надавати консультативну підтримку щодо проведення закладами освіти всіх рівнів столиці гендерних аудитів навчальних закладів відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України від 5 листопада 2021 року № 1182 «Про затвердження методології та критеріїв проведення гендерного аудиту закладів освіти».

Запроваджувати ініціативи та заходи з нівелювання гендерних стереотипів і сексизму у викладанні та навчанні, зокрема щодо низьких очікувань щодо досягнень хлопців, розробити гендерно чутливі методи, які більше сприяють мотивуванню та залученню хлопців і дівчат. Заходи повинні містити конкретні дії щодо скорочення наявних гендерних розривів у доступі до позашкільної освіти дівчат/хлопців, зокрема за віковими групами й соціальними вразливостями.

Долати гендерні стереотипи у виборі професії, а також гендерно стереотипні очікування щодо поведінки хлопців і дівчат. Підвищувати обізнаність освітян щодо важливості уникнення гендерних стереотипів у ролях, сприяти розвитку критичного мислення для протидії сексизму. Внести до навчальних програм на всіх рівнях освіти матеріали щодо принципів гендерної рівності, нестереотипних гендерних ролей, взаємоповаги, ненасильницького вирішення конфліктів у міжособистісних стосунках, нульової толерантності до насильства щодо жінок і дівчат.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Продувати послуги щодо психічного здоров'я та психосоціальної підтримки для вразливих груп мешканців столиці, розробити спільні робочі плани надання та оцінювання послуг із психічного здоров'я та психосоціальної підтримки НГО та комунальних закладів задля їхньої ефективності на першому рівні цільової неспеціалізованої підтримки (емоційної та базової практичної підтримки), проводити на постійних засадах оцінювання ступеня доступності переадресації до спеціалізованих послуг (послуг з охорони психічного здоров'я, які надають фахівці у сфері психічного здоров'я (психологи, психотерапевти тощо)).

Звернути увагу на поширення освітньо-практичних інтервенцій щодо покращення самостійних умінь киянок і киян задовольняти власні потреби щодо виживання, відновлення та відбудови свого життя, розвитку навичок із саморегуляції та стресостійкості.

Розробити та впровадити гендерний моніторинг якості надання медичної допомоги, її доступності та адаптивності для вразливих груп, зокрема одиноких матерів і батьків, які виховують дітей з інвалідністю, жінок з інвалідністю, домогосподарств, які очолюють жінки, киянок і киян старших вікових груп тощо.

Проводити гендерно бюджетний аналіз щодо наявності, достатності та доступності профілактичних та медичних послуг для різних груп жінок і чоловіків (диференційованих за статтю, віком, місцем проживання чи районами міста, нозологіями та соціальними вразливостями) в мережі комунальних закладів столиці.

Впроваджувати програми сприяння здоров'ю, включно з просвітницькими кампаніями та інформаційними заходами, спрямовані на задоволення потреб чоловіків/хлопців, що розроблені на основі міжсекторального аналізу задля покращення використання ними медичних послуг, зокрема послуг із психічного здоров'я, скринінгу раку, послуг, пов'язаних зі статевим і репродуктивним здоров'ям.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Приділяти увагу задоволенню термінових гуманітарних потреб ВПО, зокрема з множинними вразливостями, активно залучаючи НГО. Розбудувати механізми аналізу та оцінювання, охоплення та задоволення актуальних потреб ВПО послугами, зокрема освітніх, медичних, психологічних тощо, враховуючи наявні дефіцити послуг, розриви їх отримання/доступу, недосконалість адаптованості послуг для ВПО на рівні столиці.

Створювати сервіси та простори для рідних і близьких людей ветеранок та ветеранів, які беруть безпосередню участь у процесі їх лікування/реабілітації/соціалізації. Створити на рівні громади суміжну інфраструктуру підтримки та допомоги рідним учасниць та учасників війни в лікувальних/реабілітаційних/санаторних закладах міста, зокрема дитячі простори й кімнати для рідних ветеранок і ветеранів, їхніх побратимів, а також надавати послуги емоційної підтримки.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ НА РІВНІ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ

Приділяти увагу заходам збалансованої участі жінок і чоловіків у процесі ухвалення політичних та суспільних рішень шляхом культивування жіночого активізму та лідерства, усунення соціальних і структурних перешкод для активної участі жінок в ухваленні рішень, оцінювання гендерного дисбалансу в процесі ухвалення рішень, ступеня влади та впливу жінок (політикинь, депутаток, фахівчинь КМДА тощо) на формування політичного порядку денного та пріоритети розвитку громади.

Підтримувати поглиблення гендерних компетенцій (володіння знаннями й практиками у сфері забезпечення рівних прав та можливостей, здатність помічати ситуації гендерної нерівності, протистояти сексистським, дискримінаційним діям і впливам, демонструвати нульову толерантність до будь-яких проявів насильства) та розглядати їх як інструмент оцінювання у відборі та кар'єрному просуванні керівниць/ків і фахівчинь/ців КМДА.

Активізувати інтервенції задля досягнення збалансованої участі жінок і чоловіків в усіх органах, установах та в процесах ухвалення рішень КМДА.

Впроваджувати заходи та практики, що сприяють гендерно чутливому функціонуванню керівних органів апарату управління КМДА, встановленню паритетних бар'єрів, ухваленню квот, боротьбі з гендерними стереотипами та підвищенню гендерної чутливості департаментів й управлінь КМДА.

ІНСТИТУЦІЙНЕ ТА РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Поглиблювати інтервенції з гендерного мейнстримінгу в КМДА, гендерного бюджетування, гендерного оцінювання впливу, імплементації практик використання гендерно чутливих показників у межах розробки, планування та моніторингу місцевих секторальних політик/МЦП та стратегічного розвитку столиці, зокрема за допомогою створення школи гендерних експерток у столичній громаді.

Укорінювати практики та заходи з інституалізації системи регулярного виробництва гендерних даних/показників/індикаторів щодо функціонування столичного мегаполіса. Забезпечити співпрацю щодо обміну гендерними даними між структурними підрозділами КМДА та іншими виробниками даних, зокрема надавачами державних/комунальних/приватних послуг та НУО, проводити консультації для визначення пріоритетних питань удосконалення та покращення надійності гендерних даних і показників.

Проводити навчання з гендерної політики й методології для керівників/ць і фахівців/чинь департаментів та управлінь КМДА, як розробників секторальних політик, так і безпосередніх надавачів муніципальних послуг.